

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**TERS YÜZ SINIF UYGULAMALARININ 6. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ
AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

İdris ŞAHİN

Dr. Öğr. Üye. Barış ÇİFTÇİ

Nevşehir
Ocak 2021

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimin her aşamasında ve özellikle bu tez çalışmasının adının konmasından, planlanmasına, yürütülmesinden, son şeklini almasına kadar her aşamasında büyük bir anlayış, destek ve sabırla yol gösteren, bilgisini, tecrübesini, desteğini benden esirgemeyen çok değerli hocam ve danışmanım, Dr. Öğr. Üye. Barış ÇİFTÇİ'ye; tıkanıp ve ümitsizliğe kapıldığım her anda çalışma azmi ve ilham kaynağı olan, sabır ve fedakârlığıyla sürekli desteğini hissettiğim sevgili eşim Mine ŞAHİN'e; bu süreçte başıma gelen en güzel şeyler bir gülüşleri ile tüm yorgunluğumu alan kızlarım Elif Miray ŞAHİN'e ve Duru Simay ŞAHİN'e; eğitim hayatımda karşılaştığım tüm güçlüklerde her zaman yanımda olan, varlığından ve desteklerinden güç aldığım annem Fikriye ŞAHİN ve babam Hasan ŞAHİN'e; bu günlere gelmemde çok büyük emekleri olan kardeşlerime; oldukça yoğun bir iş temposunda bana her türlü yardımı sağlayan, yükümü hafifletmek adına o yüke ortak olan değerli kardeşlerim Memiş BÜLBÜL ve Taner DURUKAN'a; eğitimimin her aşamasında bana yardımını ve desteğini esirgemeyen çok değerli öğretmen ve idareci arkadaşlarıma; araştırmama paydaş olarak katılan sevgili öğrencilerime ve velilerime en içten teşekkürlerimi sunarım.

**Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler
Dersindeki Akademik Başarı Ve Tutumlarına Etkisi**

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans /Ocak 2021

Danışman: Dr. Öğr. Üye. Barış ÇİFTÇİ

ÖZET

Çağımızda, teknolojinin gelişmesiyle bilgi teknoloji alanında da hızla değişme ve gelişme görülmektedir. Eğitim teknolojileri alanında da bu değişim kendisini göstermekle birlikte yeni öğretim modelleri ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi Ters Yüz Sınıf modelidir. Bu öğretim modeli, eğitim ve öğretim uygulamalarında öğrencilerin okulda öğrendiği teorik bilgileri evde çeşitli yöntemlerle öğrenip okulda çeşitli etkinliklerle uygulama yapma fırsatı sağlayan bir model olarak tanımlanmaktadır. Bu uygulamayla öğrenciler, derslerini dinlemek yerine kendi zamanlarında ve hızlarında ders çalışabilirler ve ne zaman olursa olsun mobil cihazlardaki dersleri görüntüleyebilirler. Bu uygulama dersleri anlamak için ihtiyaç duyulan sıklıkta görüntülenebilir. Milman, Natalie B. (2012).Bu araştırma, ortaokul 6 sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesinde Ters Yüz Sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarısına ve Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesidir. Araştırmada Nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırmanın yöntemi, ön test –son test kontrol gruplu yarı deneysel desendir. Araştırma: 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Nevşehir merkez Göreme kasabasında deney; Ürgüp ilçesinde gözlem grubu bulunan devlet ortaokulunda yapılmıştır. Uygulama toplamda 5 hafta 20 ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 24 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları ise akademik başarı testi ve tutum ölçeği oluşturmaktadır. Nicel verilerin analizinde bağımlı örneklem t-testi, Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarıları ön test - son test sonuçlarına göre anlamlı olarak artış göstermiştir.Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları, uygulama sürecinde aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli, Sosyal Bilgiler Dersi, Akademik Başarı, Kültür ve Miras

**The Effect Of Flipped Classroom Model Application On Academic
Achievements And Attitudes Of Secondary School Sixth-Grade Students
Towards Social Studies Courses**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Department Of Social Sciences Institute
Master of Science, MSc / January 2020**

Thesis Advisor: Barış ÇİFTÇİ

ABSTRACT

With the development of technology in our age, rapid change and development is observed in the field of information technology. This change is also observed in the field of educational technologies and beside this new teaching model has emerged. One of them is the Flipped Classroom model. This teaching model is defined as a model that provides the opportunity to learn the theoretical information at home and practice it at school via homework. The flipped classroom model is integrated with the technology. The students can study as they want in terms of time duration or rate instead of just listening. They can view courses on their mobile devices whenever they want. This application can be viewed as needed frequency till they understand. Milman, Natalie B. (2012).

This research examines 'whether the application of flipped classroom model has an effect on the secondary sixth grade students' academic success in 'Culture and Heritage' unit' and 'what are their attitudes towards social studies lessons? Qualitative research approach is used in the research. The method of the research is quasi-experimental design with pretest-posttest control groups. The study was conducted in the 2018-2019 academic year in Nevşehir central Göreme town, and in the state school with an observation group in Ürgüp. The application was carried out in 5 weeks and 20 lesson hours. The study group of this research consists of 25 students who are chosen via simple random sampling method. The data collection tools of this research are academic achievement test and attitude scale. The dependent sample t-test and Mann Whitney U Test were used in statistical analysis. According to the findings of the study, the students' academic achievement in social studies lesson increased significantly compared to the pre-test post-test results. There is no significant difference between the students' attitudes towards social studies lesson.

Keywords: FlippedClassroom Model, SocialStudies Course, Academic Success, Cultureand Heritage

İÇİNDEKİLER

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
FOTOĞRAF LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1
1.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi Ve Yeni Yaklaşımlar.....	9
1.2. Ters Yüz Sınıf (Flipped Classroom)	11
1.2.1. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Süreçleri	16
1.2.2. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Özellikleri.....	17
1.2.3. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Avantajları.....	18
1.2.4. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Sınırlılıkları	20
1.3. Akademik Başarı	20
1.4. Tutum	21
1.5. İlgili Çalışmalar	21
1.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	21
1.5.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	24
2.1. Çalışma Grubu.....	26
2.2. Veri Toplama Araçları.....	28
2.2.1. Akademik Başarı Testi.....	29
2.2.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği	33

2.3.	Deneysel İşlem Öncesi Süreçler.....	33
2.3.1.	İşlem Basamakları:.....	34
2.3.2.	Ders İçeriği:.....	35
2.3.3.	Süreç	35
2.4.	Verilerin Analizi.....	45
3.1.	Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Öğrencilerin Ön Test – Son Test Verilerinin Karşılaştırıldığı Probleme Ait Bulgular	46
3.1.1.	Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	46
3.1.2.	İkinci Alt Probleme Ait Bulgular:.....	47
3.1.3.	Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	49
3.1.4.	Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular	50
3.1.5.	Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular	52
3.1.6.	Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular	53
4.	SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	56
5.	ÖNERİLER.....	60
	KAYNAKÇA	61
	EKLER.....	71
	ÖZGEÇMİŞ.....	97

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1: Geleneksel Eğitim Modeli ile Ters Yüz Sınıf Modelinin Karşılaştırılması.. 14
- Şekil 2: Flipped Learning Process. 17
- Şekil 3: Araştırmada Kullanılan Bağımsız ve Bağımlı Değişkenlerin Akış Şeması . 28

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Öntest - Sontest Kontrol Gruplu Yarı-Deneysel Araştırma Modeli	26
Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Sayısal Veriler.....	27
Tablo 3: Madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri	30
Tablo 4: Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Güçlük Düzeyleri.....	32
Tablo 5: Maddenin Güçlük İndeksi Ve Değerlendirilmesi.....	32
Tablo 6: Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Ayırt Edicilik Düzeyleri.....	32
Tablo 7: 1. Hafta Ders Planı.....	38
Tablo 8: İkinci Hafta Ders Planı	39
Tablo 9: Üçüncü Hafta Ders Planı	41
Tablo 10: Dördüncü hafta ders planı.....	43
Tablo 11: Beşinci hafta ders planı.....	44
Tablo 12: Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız ve Erkek Öğrencilerin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları	46
Tablo 13:Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız ve Erkek Öğrencilerin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları	47
Tablo 14:Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 15:Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 16:Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız ve Erkek Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları	49
Tablo 17:Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.	50
Tablo 18:Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	50

Tablo 19: Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	51
Tablo 20: Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların alt faktörler bakımından sonuçları	52
Tablo 21: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların alt faktörler bakımından sonuçları.....	54

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1: Dersin 1. haftası, ders sınıf içi etkinlik.....	37
Fotoğraf 2: Birinci hafta sınıf içi etkinlik	37
Fotoğraf 3: İkinci Hafta Sınıf İçi Etkinlik.....	39
Fotoğraf 4: Üçüncü hafta sınıf içi etkinlik	41
Fotoğraf 5: Dördüncü hafta sınıf içi etkinlik	42
Fotoğraf 6: Beşinci Hafta ders içi etkinlik	44

GİRİŞ

Bu bölüm araştırmanın problem durumu, araştırma amacı ile alt amaçlarını, önemini, sınırlılıklarını, varsayımlarını, ilgili tanımlarını ve kısaltmalarını içermektedir.

Problemin Durumu

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi pek çok alanda değişim ve gelişim sürecini başlatmıştır. Bu sürecin başladığı alanlardan en önemlisi de - şüphesiz ki- eğitimidir. Ertürk'ün, (1975) “Kişinin hayatı aracılığıyla davranışlarında isteyerek değişimler yapması süreci.” şeklinde tanımladığı eğitimde kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi adına teknolojinin faydası yadsınamaz. Öğrenme, öğretme ortamlarında kullanılan teknoloji eğitimin kalitesini de artırmaktadır. Böylelikle bilgi çağında yaşanan gelişmelerle eğitim öğretim de harmanlanmış olmaktadır.

Teknoloji ve bilim alanında yapılan gelişmelerle öğrenme üzerine yapılan yeni araştırma ve çalışmalar, günümüzün gereksinimlerine uygun insanların yetiştirilebilmesi için eğitim ve öğretimde birçok yeni teknik ve yöntemler öne sürmektedir. Söz konusu süreç içerisinde eğitim ve öğretime dayalı klasik bakış açıları değişimlere uğramakta, farklı modellerin ve yöntemlerin önü açılmaktadır. (Erdoğan, 2009)

Karadeniz'in (2015) de ifade ettiği gibi sınıf içerisinde öğrencilerin pasif ve sürekli dinleme halinde olması, öğretmenin eğitim öğretimde merkez kabul edilmesi, derslerin yalnızca öğretmen yönlendirmesi ile sürdürülmesi ve tek taraflı bir iletişimin yer aldığı geleneksel bakış açıları; yerini öğrencinin daha aktif konumda olduğu modellere bırakmaktadır. Günümüzde öğrencilerin niteliklerindeki değişimler, sürekli devam eden teknolojik yenilikler ve gelişmeye açık bakış açıları ile hem ülkenin hem de insanlığın beklenti ve ihtiyacındaki değişimler; eğitimde öğrenci merkezli modellerin kabulünü sağlamaktadır. Yeni bakış açıları öğrencinin zaten var olan bilgiyi bir eğitmen kontrolünde defterine yazıp ezberlemesi değil, kendi isteği ile araştırma ve farklı öğrenim yöntemleri ile bilgiyi edinip sorumluluk bilincinde hareket etmesi söz konusudur. Eğitim ve öğretim aracılığıyla araştırmacı, sorgulayıcı, toplumsal olayları daha iyi kavrayabilen, deneysel yollarla

bilgi edinebilen ve sorumluluk bilincindeki insanların yetiştirilebileceği yadsınamaz bir gerçektir.

Günümüzde eğitim sisteminin en önemli yaklaşımı olan yapılandırmacı yaklaşıma göre; sonucu öğrencinin öğrendiği bilgi girişimciliği, öğrenen ve öğretene arasındaki ilişkiyi geliştirir ve öğrencinin kendini ifade etmesine fırsat verir. Bu şekilde öğrenci, edindiği bilgiyle zamanla derslere olan ilgisi artar ve kendisiyle ilgili gelecekte neler yapacağı konusunda daha açık bir kararlılıkla hareket eder. Böylece öğrenme sürecine de aktif olarak katılan öğrenci bilgiyi kendisi inşa eder. Bunun için derste uygulanması planlanan yöntem ve tekniklerin doğru seçilmesi büyük önem arz etmektedir. Doğru teknikler hem okul içi hem okul dışı ortamda daha verimli sonuçlar doğurabilecektir.

“Öğrenme, öğrenmeyi öğrenerek başlayan bir süreçtir. Öğrenmenin gerçekleşmesindeki ana koşul alınacak bilginin amaç, hedef ya da ihtiyaçlarla bağlantılı olması ve sorgulanmasıdır. Diğer şekillerde bilginin öğrenilmesi değil ezberlenmesi söz konusudur. Ezberle elde edilen bilgilerin çok büyük bir kısmı unutulacaktır. Ancak doğru tekniklerle elde ettiği bilginin zaman içerisinde nasıl kullanılacağını kavrayan, sorgulayan öğrenciler hem neden öğrendiğini keşfedebilecek hem de kendine has yöntemler bulacaktır. Tüm bunların sonucunda öğrenci öğrenmeyi öğrenecek, elde ettiği bilgileri karşısına çıkan problemlerle ilişkilendirebilecek, yorum yeteneği kazanacak, analiz ve sentez yeteneklerini geliştirecektir.” (Meydan,2010).

Eğitim ve öğretim yolları, zaman içerisinde yaşadığı değişimlerle alışageldik yapılarından ayrılmış; sadece öğretmen ve sınıf merkezli yapısından çıkarak daha bağımsız ve genel bir hale gelmiştir (Taşpınar ve Tuncer 2008).

Gelecekteki öğrenme için eğitimciler ve öğrenciler teknolojiyi kucaklayacak bir şekilde yönlendirilmeli (Fulton,2012).

Bütün gelişmeler sınıf dışında kalan zamanın teknolojiyle değerlendirilmesini ortaya çıkarmaktadır. Teknolojinin yeni eğitim modellerinin içine alınmasıyla ters yüz adı verilen bir eğitim sistemi doğmuştur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri çerçevesinde: Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile öğrencilerin:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti yurttaşı olarak vatan ve millet sevgisine sahip, sahip olduğu hak ve yükümlülüklerin bilincinde olan ve bunları kullanan veya yerine getiren, milli bilinç sahibi bireyler şeklinde yetişmeleri,
- Atatürk'ün kazandırmış olduğu inkılapların ve gözettiği ilkelerin Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ekonomik ve sosyo-kültürel gelişimi ve büyümesi bakımından önemini kavrayarak onun çağdaşlık, demokrasi, laiklik ve millilik gibi değerlerini sürdürmeye ve ileri götürmeye istekli olmaları,
- Tüm kişi, kurum ve kuruluşların Türkiye Cumhuriyeti adaletinin önünde eşit olduğunu, yasaların ve hukukun tüm vatandaşlar için bağlayıcı olduğunu gerekçeleri ile birlikte kavramaları,
- Milli bir bilinç oluşturulabilmesi için ülkenin kültürel mirasının muhafaza edilmesi ve ilerletilmesi gerektiğini kabul etmeleri ve bu amaçla Türkiye'nin tarihini ve kültürünü meydana getiren temel unsurları kavramaları,
- İnsan ve çevre arasında gelişen ilişkiyi açıklayabilmek amacıyla yaşam sürdürdüğü çevre ile dünyanın temel coğrafi biçimini tanımaları ve bu sayede mekân algılama becerilerinin geliştirilmesi,
- Doğal kaynakların sınırlı olduğunun ve doğal çevrenin bilincinde olup sürdürülebilir bir çevre anlayışı ve ülkenin ve dünyanın doğal kaynaklarını korumaya çalışmalarını sağlayacak bir duyarlılığa sahip olmaları,
- Eleştirel düşünme tarzına sahip bireyler olarak güvenilir kaynak ve doğru bilgi bulma yollarına ulaşma kabiliyetlerine sahip olmaları,
- Kalkınma ve uluslararası ekonomik ilişkilerde milli ekonominin önemini kavramaları için ekonominin temel kavramlarını anlamaları,
- Tüm mesleklerin saygın ve toplum için gerekli olduklarını kabul edip çalışmanın toplum açısından ne önem ifade ettiğini anlamaları,
- Çeşitli yer ve dönemlerin tarihsel bulguları eleştirerek insanlık, eşyalar, süreçler ve gerçeklikler arasındaki benzer ve farklı yönleri fark edebilmeleri, değişimin ve sürekliliğin farkına varmaları,

- Toplumsal yaşamda bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin etkilerini anlayarak bilgi-iletişim teknolojilerini bilinçli kullanabilen bireyler olmaları,
- Bilgiye ulaşabilmek için bilimsel düşünce biçimini temel alma, bilgiyi üretirken veya kullanırken bilimsel etiği gözetmeleri,
- Sosyal bilimlerin temel kavram ve metotları ile temel iletişim kabiliyetlerinin yardımı ile karşı karşıya geldiği problemleri çözebilmeleri ve toplumsal ilişkileri organize edebilmeleri,
- Katılım kavramının önemini kabul etmeleri, bireysel ve toplumsal problemlerin çözüme kavuşması için fikir sunmaları,
- İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel aşamalarını ve bunların günümüz Türkiye'sine olan etkilerini anlayarak yaşamlarını demokratik ilkeler temelinde organize etmeleri,
- Erdem sahibi bir insan olmanın önemini ve böyle olabilmenin yollarını bilmeleri; ulusal, evrensel değerler ile manevi değerleri benimsemeleri,
- Yurdu ve cihanı etkileyen hususlarda duyarlı bireyler olmaları,
- Hür birer kişi olarak bedensel, duygusal yönlerinin; eğilim, istek ve yeteneklerinin bilincinde olmaları amaçlanmaktadır.

MEB'in amaçları göz önüne alındığında, yeni bir model olan Ters Yüz Sınıf modelinin Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçlarını gerçekleştirmeye katkı sağlayacak yeni bir anlayış olduğu öngörülmektedir. Ters yüz öğrenmede eğitim alan öğrenci, öğrenmek istediği konuyu ders başlamadan önce sanal teknoloji yardımı ve videolar aracılığı ile öğrenmektedir. Öğretmen ise öğrencinin daha önceden çalışıp öğrenmiş olduğu konuyu daha iyi öğrenmesi için ona rehberlik etmektedir. Öğretmen bu sistemde eğitim programını öğrencilerin eğitim düzeylerine ve konuya olan yatkınlıklarına göre yüz yüze uyarlama imkânı elde etmektedir. Öğrenciler de kendi öğrenim süreçlerini kendileri düzenleyebilmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğretim sürecinde karşılaşılan zorluklar düşünüldüğünde de bu öğrenmenin ne kadar faydalı olabileceği anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde karşılaşılan problemler şu şekildedir:

- Ders içeriğinin yoğunluğuna rağmen ders saatinin yetersiz olması,
- Ders içinde her üniteye belirli değerlerin kazandırılmasının gerekliliği,

- Öğrencilerin derse karşı tutum ve algılarının yeterli olmaması,
- Ödev yapma konusunda problemlerin olması,
- Sınıf içinde yapılandırmacı anlayışa uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasında sorun yaşanması,
- Araştırma ödevlerinin tamamlanmasında sorunlar yaşanması,
- Sınıfların kalabalık olmasından dolayı ders süresinin yetersiz olmasıdır.(Yılmaz ve Tepebaş 2011, Çalışkan 2010, Akşit 2011, Tangülü ve Çıdaçı 2014.)

Bu sorunların ortadan kaldırılmasında ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak verimli bir öğretim sürecinin oluşturulmasında, Phillips ve Trainor'un (2014) da belirttiği gibi öğrenmeye ulaşmak için giderek daha popüler bir yaklaşım haline gelen ters yüz öğrenme ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada da Ters Yüz Sınıf uygulamasının ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" isimli ünitesinde, öğrencilerin akademik başarısına ve Sosyal Bilgiler dersine karşı olan tutumlarına yönelik etkisi ortaya koyulacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı: Ters Yüz Sınıf uygulamasının, ortaokul 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" ünitesinde öğrencilerin akademik başarısına ve Sosyal Bilgiler dersine karşı olan tutumlarına yönelik etkisini araştırmaktır. Bu amaca uygun olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

- Ters yüz edilmiş sınıf modeli, öğrencilerin 6. sınıf "Sosyal Bilgiler" dersi "Kültür ve Miras" ünitesinde akademik başarılarında zaman içerisinde ne gibi değişimler meydana gelmiştir?
- Ters yüz edilmiş sınıf modeli uygulanan süreç, öğrencilerin 6. sınıf "Kültür ve Miras" ünitesinde "Sosyal Bilgiler" dersine karşı tutumlarına yönelik algılarında süreç içerisinde nasıl bir değişiklik oluşturmaktadır?
- Ters yüz edilmiş sınıf modelinin uygulanma süreci, süreçte karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm yolları nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Günümüzde teknolojinin gelişimi ve yaygınlaşmasının doğurduğu sonuçlar nedeniyle teknolojinin eğitim içerisindeki uygulama şekli de değişkenlik göstermektedir. Bu değişim ve gelişimlerin eğitime yansması ile beraber internet ve bilgisayar gibi iletişim araçları, anaokullarından yükseköğrenim kurumlarına kadar kapsamlı bir şekilde kullanılan vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir. Teknolojik yenilikler eğitim içerisinde yeni pek çok yöntemleri mümkün kılmıştır. Bunlardan aktif bir şekilde yararlanan eğitimciler, öğrencilerin daha verimli bir öğrenme gerçekleştirebilmesi için yeni eğitim süreçleri meydana getirmektedir. Söz konusu eğitim süreçlerin bir örneği de (Flipped Classroom) Tersyüz haline getirilmiş sınıflar, teknolojinin sağladığı imkânlar geleneksel ders alma ve sonrasında ise ödev ve çeşitli alıştırmalarla öğrenmeyi pekiştirme anlayışını tersine döndüren farklı eğitim türlerindedir. Öğrencileri, eğitim ve öğretim ortamlarında sınıf duvarlarının dışına çıkararak onları aktif duruma getirmek açısından önemlidir. Bu anlayışın temelinde öğrenci öğrenmek istediği veya öğreneceği ders başlamadan önce, aşına olduğu bilgisayar ve internet teknolojisini kullanarak hazırlanan materyallerle evde ders çalışma imkânı bulmaktadır.

Bu çalışma ortaokul düzeyinde sonuçları bakımından Sosyal Bilgiler alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Araştırmanın ana problem cümlesini “ters yüz sınıf uygulamalarının 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarı ve tutumlarına etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Alt Problemleri

- Cinsiyet değişkeni açısından akademik olarak ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir değişiklik, farklılık var mıdır?
- Grup değişkeni açısından akademik başarı ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Cinsiyet değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Grup değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Cinsiyet değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği alt boyutları arasında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Grup değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği alt boyutları arasında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Varsayımları

- Ters Yüz Sınıf uygulamalarının 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesinde, akademik başarı ile Sosyal Bilgiler dersine yönelik olan tutumlarına bir etkisini ölçmek için geçerli ve güvenilir ölçme araçları olduğu kabul edilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Nevşehir ili Merkez ilçesinde İki ortaokulun iki farklı 6. sınıfında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.
- Araştırma, 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Kültür ve Miras” ünitesiyle sınırlıdır.
- Araştırma, kontrol ve deney gruplarında eşit zamanda, 5 Hafta ve toplam 20 ders saatiyle sınırlıdır. Bu süreye testlerin uygulandığı süreler dâhil değildir.

- Araştırma, çalışmada incelenen üç farklı değişkenle (Akademik başarı, Tutum ve cinsiyet) sınırlıdır.
- Dışsal etkenler göz ardı edilmiştir.

Tanımlar

Sosyal Bilgiler: Sosyal Bilgiler; genel tanımıyla temel eğitim düzeyinde eğitim gören öğrencilerin, sürekli bir değişim içerisinde olan dünya düzeni ve toplumla ilgili kendi yaşamlarında gereksinim duyacakları beceri ve bilgiler ile beraber bazı tutumların kazandırılması gayesiyle beşer ve sosyal bilimlere dayanan bir içerik sunarak insanlara birçok çalışma alanı ve disiplinlerden yararlanma fırsatı sunan bir eğitim dersi, ayrıca bir çalışma alanıdır (Sever,2015).Bart,(1991)ise sosyal bilgileri "belli başlı sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin kullanılması için sosyal ve beşeri bilimlere ait kavramların disiplinler arası entegrasyonu" olarak tanımlar.

Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli (Flipped Classroom): Ters yüz edilmiş sınıf modeli ya da kısaltılmış adıyla "TES", eğitimci odaklı ve sadece sınıf duvarları arasında kalan klasik öğrenme yöntemini tersine eviren, pek çok kavramın i ie sunulduğu yeni bir öğrenme sürecidir (Gögebakan-Yıldız, Kıyıcı & Altıntaş, 2016).Ters Yüz Sınıf, "ders dışında ders verme ve ders zamanını çeşitli öğrenme etkinliklerine ayırma uygulamasıdır." (DeLozier ve Rhodes, 2017).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Sosyal Bilgiler Öğretimi Ve Yeni Yaklaşımlar

Sosyal Bilgiler; “Sosyal Bilim olarak Sosyal Bilgiler”, “vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler” ile “yansıtıcı inceleme olarak Sosyal Bilgiler” olarak üç farklı yaklaşımla sınıflandırılabilir (Barr, Barth ve Shermis 1978). Söz konusu sınıflandırmalar Sosyal Bilgiler literatüründe en fazla kabul gören en sık kullanılanlardır. Çağımızda bilim dünyası ve teknolojinin hızlı ilerlemesinin kaçınılmaz sonuçlarından olan insan hayatındaki değişimler, Sosyal Bilgilerin içeriğini ve ana amaçlarında da değişimleri beraberinde getirmektedir. Değişen ve gelişen dünya koşullarında özellikle çocukların yeni ihtiyaç, ilgileri ve beklentilerinin iyi bir şekilde anlaşılması gereklidir. Zira Dünya’da yaşanan değişimler çocukların ilgi, beceri ve sahip olduğu değerler konusunda büyük bir etkiye sahiptir. Sosyal Bilgiler eğitiminin esas amaçlarını oluşturan faktörler de günümüzün ihtiyaçlarını temel alarak yeni durumları tespit etmekte önemli bir rol oynamaktadır. Son zamanlarda, teknoloji ve bilim dallarında önemli değişim ve gelişimler yaşanmıştır. Bu gelişmelerin eğitime yansması ve eğitimde kalite ve eşitliğin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca ekonomiye ve demokrasiye olan hassasiyetin artırılması, ulusal ve bireysel değerlerin dünya değerleri ile belli bir uyum içerisinde geliştirilmesi de önemlidir.

Bu gelişmeler sayesinde başta Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri, Yeni Zelanda ve Finlandiya olmak üzere birçok ülkenin eğitim programlarında değişimler meydana gelmiştir. Tüm bunların sonucu olarak Sosyal Bilgiler dersi daha yapılandırmacı bir kuram haline gelmiş, öğrencilerin deneyerek öğrenmesinin önü açılmış, bireylerin problem çözme ve karar verme gibi becerileri geliştirilmiştir (Yaşar, 2005).

Sosyal Bilgiler üzerine bugüne kadar pek çok tanımlama yapılmış olsa da alandaki ve dünyadaki değişimler ile birlikte tanımlamalar da değişimlere uğramıştır. Bu alanla ilgili yapılan ilk tanımlamalardan biri Wesley’in: “Sosyal bilimlerin birtakım

pedagojik amaçlar doğrultusunda daha basite indirgenmiş haldir.” tanımlamasıdır (Hertzberg, 1981aktaran: Doğanay ve Sarı, 2004.) İlerleyen dönemlerde Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin basite indirgenmiş olduğu halinden vatandaşlık eğitimi verme amacıyla sosyal bilimlerin içeriğinde yer alan disiplinlerin birbiri ile ilişkilendirilerek öğrencilere verildiği bir eğitim programına evrilmiştir. NCSS (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi) 1993 senesinde, Sosyal Bilgilerin daha geniş kapsamlı olduğunu savunarak içeriğine halk bilimi, dil, sanat, edebiyat ve fen alanlarını da dâhil ederek direkt olarak insanı referans almıştır (aktaran: Doğanay ve Sarı 2004).

Öğretim programlarının tekrar oluşturulup geliştirilmesinde insanın farklı alanlardaki nitelikleri, gelişimleri ve var olan bilgi birikimi de göz önünde bulundurularak tüm bunların arasında bir düzenin oturtulması büyük önem arz eder. Bu amaç doğrultusunda insana ait birtakım temel düzey gelişim ilkelerinden bahsedilmesi oldukça yerinde olacaktır. Öğretim programlarının hazırlanmasındaki temel ilke insanın sadece belli bir dönem değil, sürekli gelişim ve değişim içerisinde olduğudur. Bu nedenle uzmanlar tarafından, öğretim programlarının hazırlanma aşamasında tüm yaş gruplarından insanların gelişim ve değişimsel niteliklerinin ele alınması ve desteklenmesi önerilir. Gelişim her ne kadar insan hayatının sonuna kadar devam ediyor olsa da tek bir kesin yapıya sahip değildir. Evre evre gerçekleşen sürecin tüm bölümleri insanların gelişim özelliklerine göre şekillenir. Ayrıca evrelerin başlangıç ve bitişlerinin keskin hatları olduğu da söylenemez. Bu nedenle yapılan programlar her türlü durum incelenerek büyük bir hassasiyetle hazırlanmıştır. Öğretmenlerin kazanımların verilmesi sürecinde programın esas amaçları hakkında bazı uyarılarda bulunması beklenmektedir. Ayrıca gelişimsel evreler birbiri ardına gelen değişmez bir sırayla düzenlenmiştir. Her bir evrede yaşanan gelişmeler diğer evrelerin gidişatı üzerinde etkilidir. Ayrıca evrelerin sırası bazı yönelimler aracılığı ile gösterilir. Bu gösterimlere örnek olarak basitten karmaşık olana, genelden özele ya da somuttan soyut olana gelişim verilebilir. Programların ilerlemesi esnasında bahsedilen yönelimlerin hem alanla kısıtlı yeterliliği hem de kazandırdığı beceri ve kazanımların ardışıklığı ve ön şartları göz önünde bulundurulmuş, bu yolla sınıflar arası ders dağılımlarının nedenleri ve ilişkileri gösterilmiştir. İnsanların birbirinden ayrı alanlarda gelişen özellikleri ve becerileri daima birbiri ile ilişki içerisinde. Örneğin

bir insanın dil üzerine gelişimi onun düşüncelerini ve düşüncelerin kendi içerisindeki gelişimi üzerinde de yadsınamaz etkilere sahiptir. Sosyal Bilgiler öğretim planında bireyin gelişimi bir bütün şeklinde ele alınmış ve ilke olarak benimsenmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin yetiştirdikleri öğrencilere, eğitim süreci boyunca verdikleri kazanımların farklı alanlardaki gelişim üzerine de etkisi olacağına bilincinde olması gerekir. Oluşturulan tüm öğrenim programlarında bireylerin farklılıkları ve hassasiyetleri dikkate alınmıştır. Kültürel, çevresel ve kalıtsal nedenlerden kaynaklanan bireye özgü farklılıklar yönelimler, ilgiler ve ihtiyaçlarla kendini gösterecektir. Ayrıca bu farklılık hali sadece bireyin kendisi için değil, bireylerarası ilişkilerin belirlenmesi için de önemli bir unsurdur. İnsanlar hem kendi içerisinde hem toplum içerisindeki özellikleri yönüyle farklıdır. Bu farklılıklara örnek olarak bir kişinin resim yeteneğinin oldukça zayıfken düşünsel yeteneklerinin kuvvetli olması verilebilir. Tüm alanlarda gelişim insanın yaşamı boyunca sürer ancak gelişim evrelerindeki hızlar her zaman değişkendir. Evreler arası hız ne kadar yüksekse bireyin gelişiminde o kadar önemli ancak riskli bir dönem yaşanıyor demektir. Gelişimden en verimli şekilde yararlanılabilmesi için de öğretmenlerin bu hız döneminde öğrencilerine karşı normalden daha duyarlı olmaları beklenmektedir. Hem gelişim hızı hem de kimlik arayışı nedeniyle en önemli dönemlerden biri de ergenlik dönemidir ve eğitimin bu zamanlarda kimlik edinmeyi kolaylaştırıcı ve iyileştirici sosyal etkileri vardır (MEB, 2018).

1.2.Ters Yüz Sınıf (Flipped Classroom)

Günümüzde eğitimle ilgili araştırmalara bakıldığında teknolojik gelişmelerin eğitim-öğretimi etkilediği görülmektedir. Bu etkilenmeyle birlikte eğitim ortamları ve eğitim amaçlı kullanılan teknikler değişmiştir. Başta internet ve bilgisayar üzerine olan gelişmeler eğitimde yeni yöntemlerin önünü açmış, farklı yolların ve amaçların önünü eğitim içerisinde de açmıştır (Osguthorpe ve Graham, 2003). Böylelikle farklı öğretim-öğrenme yöntemleri ortaya çıkmış, ders içinde ve dışında yapılan etkinlikler de çeşitlenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın getirdiği en önemli kavram olan “öğrenmeyi öğrenmek” esas alınarak öğretmen yönlendirmesi ile kişilerin kendisine has öğrenme süreçlerini oluşturduğu yeni öğrenme yaklaşımları uygulamaya konulmaya başlanmıştır. Ayrıca sadece sınıf ortamındaki etkinliklerle değil,

bilgisayar ve internetin de kullanılabilirdiği sınıf dışındaki etkinliklerle öğrenme fikri öne sürölmüştür. Bununla beraber, bahsedilen tekniklerin yalnız başına kullanılmasından çok avantajlı yönlerinin doğru bir teknikle birleştirilip eğitime uyarlanması tercih edilmektedir (Ünsal, 2010).

Alan yazında “harmanlanmış öğrenme”, “hibrit öğrenme” yahut “karma öğrenme” biçiminde karşılaşılan çeşitli öğretim metotları, bir araya getirilerek faydalanma yöntemleri eğitim alanında yapılan çalışmalar sonrasında kullanılmaya başlanmıştır. Harmanlanmış eğitim ortamları, kişilerin ihtiyaçlarına uygun, yüz-yüze eğitimin katılım ve etkileşim bakımından avantajları ile “online” eğitimin yenilikçi ruhu ve teknolojik avantajlarının bir araya getirilmesi sayesinde gelişim ve öğrenim güçlüklerinin azaltılmasını sağlayan ortamlar olarak tanımlanabilir (Thorne, 2003). Harmanlanmış öğrenme yönteminin bir alt modeli de Ters Yüz Sınıf metodudur.

Uluslararası-Alan yazında sıklıkla karşılaşılan, “flippedlearning, flippedclassroom, invertedclassroom, invertedlearning, flipteaching, reversedinstruction, backwardsclassroom” gibi ifadeler “Ters yüz öğrenme” şeklinde adlandırdığımız yöntemin farklı ifade biçimleridir (Baker, 2000; Lage vd., 2000; Bergman ve Sams, 2012). Mamafih yerel alan yazında da çeşitli adlandırmaların da tercih edildiği görölebilmektedir. Bu adlandırmalar; “Ters Yüz Sınıf” (2016; Çukurbaşı, 2016), “ters yüz öğrenme” (Görü Doğan, 2015), “çevrilmiş öğrenme” (Topalak, 2016; Karaca, 2017), “ters çevrilmiş sınıf” (Şenel, 2017), “ters-yüz çevrilmiş sınıf” (Sakar ve Uluçınar, 2016), “evde ders okulda ödev” (Demiralay ve Karataş, 2014), “ters yapılandırılmış öğretim” (Özdemir, 2017) şeklinde örneklenebilir.

Flipped Learning Network TYS (Ters Yüz Sınıf Modeli) metodu, “konu anlatımının toplu sınıf alanından bireysel öğrenim alanına geçtiği, sınıf ortamında öğretmen öncülüğünde öğrencilerin uygulamalı eğitim yaptığı, yaratıcı katılımın oluşturulduğu, aktif ve etkileşimli bir ortamın yaratıldığı pedagojik bir yaklaşım biçimi” olarak tanımlanabilir. FLN metodun İngilizce biçimi olan FLIP sözcüğünün harfleri kullanılarak bu yöntemin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

Esnek Çevre ('F'lexibleenvironment): Bu metot ile öğrenciler nerede ve ne zaman eğitim alabilecekleri konusunda esneklik sahibi olurlar. Öğretmenler ise öğretim materyallerini diledikleri şekilde organize edip değiştirebilirler.

Öğrenme Kültürü ('L'earningCulture): Geleneksel öğretmen temelli eğitimden ziyade, öğrenci esaslı bir eğitim biçimi yürütülür. Öğrenciler kendi öğrenimlerini denetleyebilir ve bunun yanında bilgilerin yapılandırılmasında etken rol üstlenirler.

Kasıtlı İçerik ('I'ntentional Content): Öğretmenler eğitim sürecinin öğretim sürecinin akıcılığının yanında, öğrencilerinin kavramsal algılayışlarını nasıl ilerletebileceği ile de alakadar olurlar. Bunun için de öğrencilerinin hangi gereçleri bireysel olarak kullanabileceklerini ve onlara bu bağlamda neyi öğretmeleri gerektiğini de göz önünde bulundururlar.

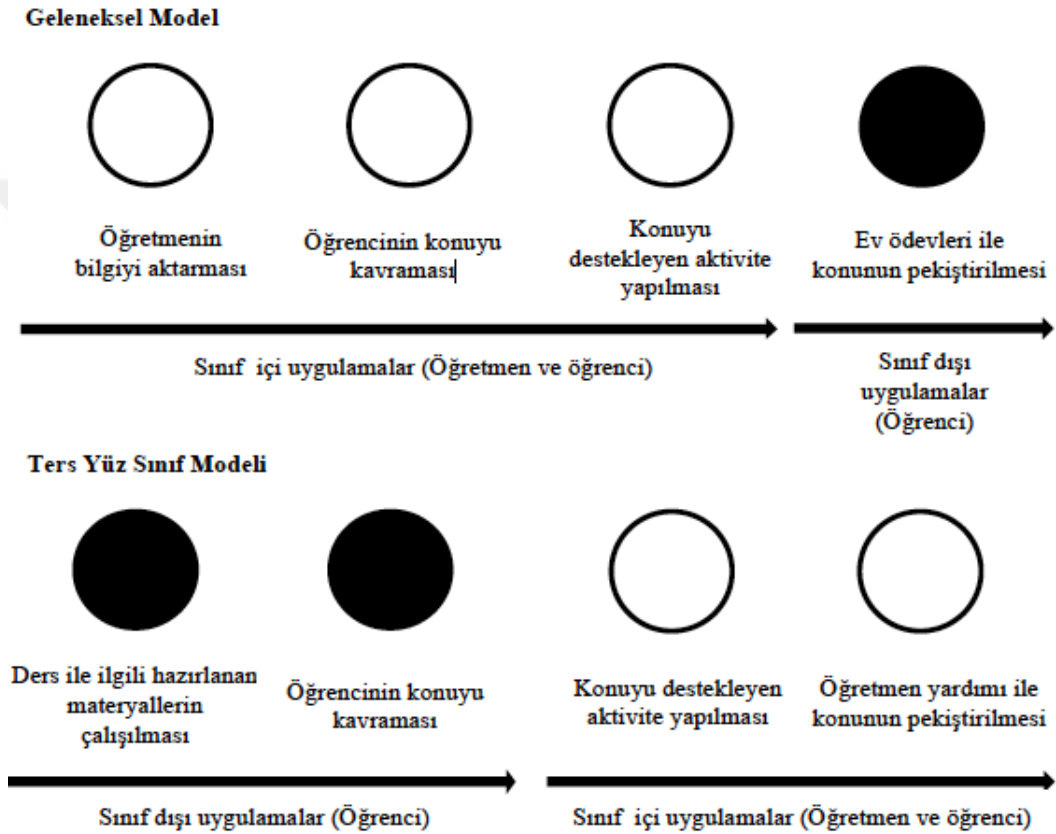
Profesyonel Öğretmen ('P'rofessionalEducator): Öğretmenlerin geleneksel metotlardaki rolleri daha önemli ve zorlayıcı durumdadır. Gerekli dönütleri sağlamak ve çalışmalarını denetlemek amacıyla devamlı olarak sınıf ortamını gözlemlerler. Diğer öğretmenler ile koordine durumdadırlar. Yapıcı eleştirilere açık haldedirler. Sınıf ortamında oluşma olasılığı olan kontrollü kargaşalara tahammül edebilirler. Her ne kadar baskın bir role sahip olmadıkları sanılabilecek olsa da ters-yüz eğitimin yürütülmesini sağlayan en önemli yapıtaşları öğretmenlerdir (Flipped Learning Network, 2014).

Alan yazın taraması sonucunda ters yüz öğrenmenin farklı tanımları şu şekilde tespit edilmiştir: Ters-yüz sınıf sistemi, klasik eğitim öğretimden farklı olarak teorik bilginin öğrenci tarafından öğrenilmesinin ardından okul içerisinde bilgilerin hayata uygulanmasını öngören bir tekniktir (Zownorega, 2013).

Ters Yüz Sınıf, “ders dışında ders verme ve ders zamanını çeşitli öğrenme etkinliklerine ayırma uygulamasıdır.” (DeLozier ve Rhodes, 2017).

Ters çevrilmiş bir sınıf, dersleri sınıf dışına taşımak için teknolojiyi kullanan ve sınıf içindeki kavramlarla pratik taşımak için öğrenme etkinliklerini kullanan özel bir harmanlanmış öğrenme tasarımı türüdür (Jeremy F. Stray,2012).

Kısaca klasik olarak sınıf içerisinde yapılan aktivitelerin sınıf dışında yapılması, sınıf dışında yapılan aktivitelerin de sınıf içerisine uyarlanması denebilir (Lage, Platt, & Treglia, 2000).

Şekil 1: Geleneksel eğitim modeli ile Ters Yüz Sınıf modelinin karşılaştırılması

Kaynak: (Zownorega, 2013; akt.,Gençer, Gürbulak, Adıgüzel, 2014.)

Bates ve Galloway'ın (2012) ifade ettiği şekilde Ters Yüz Sınıf modeli, klasik ve kalıplaşmış bir sınıf anlayışından çıkmış, duvarlar arasında belli bir süre anlatımdan ibaret olmayan bir öğrenme modelidir.

Abeysekera ve Dawson (2014) ise Ters Yüz Sınıf modelini: Alışılmıştın dışında, iş birliğine daha yatkın, bilgilerin uygulanmasına fırsat veren ve klasik sistemdeki ders-ödev sürecini tam tersi haline getiren bir eğitim yaklaşımı olarak belirtmiştir.

Bergmann ve Sams(2012) daha basit bir anlatımla: Sınıfta yapılan eğitim uygulamalarının evde yapılırken evde yapılan eğitim uygulamalarının okulda yapılması olarak ters yüz modeli tanıtmıştır. Buradan yola çıkarak ters yüz sınıf modelinin geleneksel yöntemlerden farklı olarak öğrencinin bilgiyi öğrendikten sonra okulda uygulamasına dayandığı söylenebilir (Zownorega, 2013).

Ters Yüz Sınıf modeli; klasik eğitim fikirlerinin kalıplarını yıkarak onları tersine çeviren, pek çok yöntemin birleştiği bir modeldir (Doğan, 2015). Ters Yüz Sınıf modelinde öğrenciler daha öncesinden konu ile ilgili hazırlanmış video ders notları gibi çeşitli aracı materyaller ile dersi kavramakta daha sonra sınıf içerisinde farklı etkinlikler ile öğrendiklerini pekiştirip uygulamaya dökülebilmektedir (Doğan, 2015).

Baker (2000) söz konusu modelin en temel yapıtaşı olan unsurların gerçekleştirilebilmesi için dersin daha iyi kavranabilmesi için hazırlanan materyallerin bazı dijital araçlarla sınıf ortamı dışında da sunulması gerektiğinin üzerinde durmuştur.

Tanımlardan yola çıkarak en basit anlamıyla Ters Yüz öğrenme evde ders çalışıp okulda etkinliklerle pekiştirmek yani evde ders, okulda öğretmen rehberliğinde ödev yaparak rollerin değişimi olarak adlandırılabilir. İlk olarak Miami Üniversitesinde görev yapan ekonomi profesörlerinin felsefe, sosyoloji, psikoloji, hukuk ve iş alanlarında okuma ödevlerinin fazla olmasından kaynaklı kullanılmaya başlanan Ters Yüz Sınıf sistemi (Lage, Platt, & Treglia, 2000), 2007 senesinde Woodland Lisesinde öğretmen olarak görev yapan Aaron Sams ve Jonathan Bergman'ın dersleri kaçırın öğrencilerin tekrar izleyebilmesi için dersleri kaydedip çevrimiçi ortama sunması ve PowerPoint sunularının kaydedilebilmesi için bir yazılım üretmesi sayesinde eğitimde teknolojinin aktif kullanım fikri diğer eğitimcilerin de ilgisini üzerine çekmiştir. Ders konularını sınıfta anlatmak yerine video çekip öğrencileri ile paylaşmışlar, öğrencilerin dersle alakalı bilgilere çevrimiçi ortamlardan ulaşmasını sağlayıp sınıfta kalan vakitlerin uygulamalı derslere ve problem çözümlerine ayrılması sağlamışlardır. Söz konusu kullanım Ters Yüz Sınıf modelinin ilk kullanım örneği olarak literatüre geçmiştir (Tucker, 2012). Bergmann ve Sams; öğrencilerin ödev yaparken ders anlatımlarına göre öğretmene daha çok gerek duyduklarını fark etmiş, dersi kaçırın öğrenciler için video kaydı alıp yayınlamış sınıf içindeki zamanı da öğrencilerin anlayamadıkları konular üzerinde durarak ve etkinlik yaparak

harcamışlardır. Böylelikle söz konusu model eğitim çevrelerinde ses getirmeye başlamıştır (Ceylaner, 2016).

Northern Colorado Üniversitesi'nde eğitimcilerin sınıf içerisinde uygulamalı derslere ve ortak çalışma etkinliklerine zaman ayırmak istemesiyle dersleri çevrimiçi ortamda indirilebilir şekilde sunması da bu uygulamanın ilk örnekleri arasındadır (Bergmann&Sams, 2012).

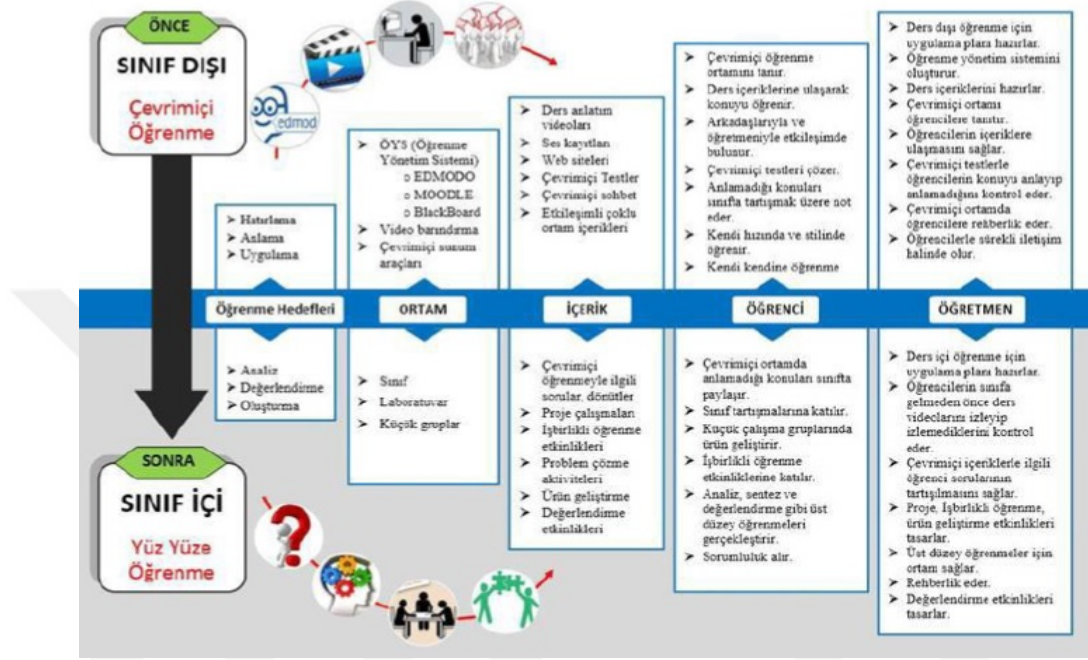
Türkiye'de ters yüz eğitim tekniği son zamanlarda daha fazla dikkat çekmektedir. Bu konuda farklı okullarda projeler uygulanmaya başlanmıştır. TÜBİTAK'ın desteklediği pek çok proje Ters Yüz Sınıf modelinin uygulanmasına örnek niteliğindedir (Demiralay, 2014). Bunun dışında Avrupa Komisyonu tarafından kaynak sağlanan ve Avrupa'da içerisinde on sekiz ülkenin bulunduğu iTEC (Katılımcı Sınıf için Yenilikçi Teknolojiler Projesi) ile Millî Eğitim Bakanlığı tarafından TYS kullanılmıştır (Yavuz, 2016). Bununla beraber MEF Üniversitesi hem lisans hem de ön lisans programlarında ters yüz eğitim modelini uygulamaya koyan ilk üniversite olmuştur (MEF, 2016). Ayrıca Türkiye'de ters yüz eğitim kullanımına ilişkin örneklerden biri de mühendislik fakültesinde bazı derslerde bu modeli kullanan Erzurum Teknik Üniversitesi gibi üniversitelerdir (Yavuz, 2016). Şunu belirtmek gerekir ki ters yüz öğrenme modeli ülkemizde çok fazla yaygın olarak kullanılmamaktadır.

1.2.1. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Süreçleri

Sınıf içi aktivitelerin temel yapısı, üç aşamayı içerir:

1. Öğretmenlerin arka planda öğrencilere bilişim bilgileri hakkında verdikleri giriş aşaması,
 2. Öğrencilerin bilgiyi işledikleri ve fikir ürettikleri işlem aşaması ve
 3. Öğrencilerin çalışmalarını sundukları ve geri bildirim sağlayan son aşaması (A.Step,2019).
- Öğrenci dersi sınıfa gelmeden önce istediği herhangi bir zaman diliminde videolar aracılığı ile izleyerek notlar alır.
 - Öğrenciler, derste konu ile ilgili olduklarını gösterir.

- Okulda sınıf içerisinde sorulara cevap aramaya çalışırlar. Öğretmen öğrencilere rehberlik eder.
- Öğretmen, öğrencilerine konuyu öğrenip öğrenmediklerini anlayabilmek için sorular sorabilir ya da konu üzerine uygulamalı çalışmalar yapabilir.

Şekil 2: Flipped Learning Process (Öztürk ve Alper, 2019).

Bu modeldeki tasarımı "öğretmeni tarafından yönlendirilen geçmişinden", "ulaşılabilir ve bilgini bir sonraki adıma taşıyan" kişilere dönüyor. (Aydoğdu, 2015)

1.2.2. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Özellikleri

Neden öğrenci için ters yüz öğrenme daha başarılı bir yöntemdir?

- Öğrenci ne zaman ve nerede isterse dersini dinleyebilir.
- Tüm öğrencilerin dersi anlama şekli ve hızı aynı değildir. Geleneksel yöntemler bazı öğrencilerin deri tam anlamamasına neden olabilir. Ters Yüz Yöntemi ise öğrencinin videoları tekrarlayabilmesini ve istediği hızda izleyebilmesine olanak tanır.

- Dersler interaktif ve etkileşimli bir şekilde işleneceği için öğrencinin konuyu kavraması daha kolay olacaktır.
- Kulüp ve spor etkinlikleri ya da hastalık gibi durumlardan dolayı derse katılım sağlayamayan öğrencilerin dersten geri kalmamasını ve konuyu iyi bir şekilde öğrenebilmesini sağlar.
- Dersin materyalleri her zaman elindedir, öğrenci gereksinim duyduğu anda tekrar dersi dinleyebilir.
- Öğretmen-öğrenci etkileşimi ve kişisel temas okulda çok daha fazla ve etkin olur.
- Öğrencilerin sorumluluk bilinci artar ve sınıfta hiçbir öğrenci pasif kalmaz.
- Tüm öğrenciler gereksinimlerine uygun kişisel bir eğitim alırlar.

Öğrenciler, derse gelmeden önce daha alt seviyedeki anlama ve konu hakkında bilgilenme gibi bazı bilişsel aktiviteleri gerçekleştirmiş olurlar. Ders sırasında sınıf arkadaşları ile öğretmenin yönlendirmesiyle değerlendirme, analiz etme ve yaratım tarzı biraz daha üst seviye bilişsel etkinliklere yoğunlaşır. Ters yüz öğrenme daha çok bireysel öğrenmede kullanılabilirle birlikte öğrenciler kendi öğrenme hızına göre ders izleyebilmekte ya da yavaş öğrenen biri tekrar tekrar izleyebilmektedir. Hem görsel hem alt yazıyla desteklendiğinde duyma engeli olan öğrenciler için daha kullanılabilir olmaktadır.

1.2.3. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Avantajları

Geleneksel sınıflarda, yıllarca öğretmek için bir strateji olarak “yaparım, yapıyoruz, yapıyorsunuz” kullanıldı. Ters yüz edilmiş sınıf gerçekten bu stratejiyi çeviriyor. Öğretmen yerine “sen, biz, ben” kullanır. Sınıfta ödev, soruşturma ve inceleme yapılır. Evde öğrenciler video izleme, PowerPoint’ler ve okumaları tamamlama dâhil olmak üzere hazırlık çalışmalarına katılırlar. Hazırlık çalışmalarını tamamladıktan sonra, öğrenciler sınıfa problemleri çözmeye, metni analiz etmeye veya çözümleri araştırmaya başlamak için hazır hale gelirler. Ters yüz edilmiş sınıf, öğretim alanında öğretim stratejisi olarak oldukça yenidir. İlkokuldan öğretmenlere yüksek lisans okuluna kadar kullanılıyor. Çoğu stratejide olduğu gibi, çevrilen sınıfın da sınıfta uygulamak için çeşitli yolları vardır. Tüm öğretim stratejilerinde olduğu gibi, çevrilen sınıfa da açıklanmış avantajlar ve dezavantajlar vardır (Millard,2012).

- Öğrencinin katılım oranını artırır,
- Öğrencilerin öğrenmeye odaklanmasını kolaylaştırır,
- Eleştirel düşünme kabiliyetini geliştirir,
- İş birliği ve takım çalışması becerilerini geliştirir,
- Öğrencilere bireysel rehberlik hizmeti sunar,
- Sınıf tartışmalarına odak kazandırır,
- Öğrencinin self-reflection yani içebakışa teşvikini sağlar,
- Öğrencinin hem öğretmeninden hem de arkadaşlarından geri bildirim alarak kendisini geliştirmesini sağlar.
- Öğrenciyi kendi öğrenmesinden sorumlu tutar.
- Öğrencilerinin teknolojiye alışık olması nedeniyle öğrenme konusunda bir teşvik niteliği taşır.
- **Öğrenciler daha derinden öğrenirler.**

Öğrencilerin sorumluluk almaları, öğretmenleri ve akranlarıyla anlamlı ve sıkça etkileşime girmeleri ve sık sık geri bildirim almaları ve bunları vermeleri sonucunda, içeriğin ve bunun nasıl kullanılacağına daha derin bir şekilde anlaşılması sağlanır.

- **Öğrenciler öğrenmeye daha aktif katılım sağlar.**

Öğrencinin rolü pasif alıcıdan aktif bilgi yapıcısına kayar ve disiplinin entelektüel araçlarını kullanarak pratik yapma fırsatı sunar.

- **Etkileşim artar ve öğrenciler birbirlerinden öğrenir.**

Öğrenciler ders kavramlarını öğretmenin rehberliğinde uygulayarak birlikte çalışırlar. Bu artan etkileşim, onları sınıf içinde ve dışında birlikte bilgi birikimine teşvik eden bir öğrenme topluluğu yaratmaya yardımcı olur.

- **Eğitmenler ve öğrenciler daha fazla geri bildirim alır.**

Öğrencilerin bilgilerini uygulama ve dolayısıyla kullanma becerilerini göstermeleri için daha fazla fırsatla birlikte anlamalarındaki boşluklar hem kendilerine hem de eğitmene görünür hale gelir.

1.2.4. Ters Yüz Sınıf Uygulamasının Sınırlılıkları

İlk olarak: Video ve ders kalitesi çok düşük olabilir iyi bir eğitmen olsa bile teknik olarak kaliteli bir video üretmeyebilir.

İkinci olarak: Tüm öğrencilerin izlediğini kabul etmek; dersini kendi başlarına hangi şartlar altında izleyebilecekleri örneğin, bir öğrenci bir futbol maçı seyrederken veya müzik dinlerken birçok dikkat dağıtıcının olması. (Milman, Natalie B. 2012).

Üçüncü olarak: Öğrenci dersi izlerken aklına gelen bir soruyu canlı olarak soramaz anlık geri bildirim alamayabilir.

Dördüncü olarak: Bütün öğrencilerde aynı teknolojik imkân olmayabilir ya da teknolojiye sınırlı erişim olabilmektedir. Sonuç olarak Ters Yüz Öğrenme modeli, öğrenci merkezli bir sınıf ortamı yaratmanın bir yolu olabilir. Ters Yüz Öğrenme modeli hiçbir şekilde tüm eğitim sorunlarını çözmek için her derde deva olarak düşünülmemelidir, bunun yerine öğrenmeyi mümkün kılmanın bir yolu olabilir (Hamdan, McKnight,2013).

1.3.Akademik Başarı

Öğrencinin herhangi bir eğitim-öğretim kademesinde, eğitim-öğretim boyunca verilmiş olan ders ya da derslerin amaç ve kazanımlarını başarıyla kavrayıp kavrayamadığının denetlenmesi bakımından yapılan ölçme ve değerlendirme aşamaları neticesinde, o ders bazında aldığı puanların ortalaması olarak ifade edilebilir (Onuk, 2007). Eğitim ve öğretimin tüm kademelerinde amaçlanan hedeflere ulaşılmış ise kazanımlar kavranabilmiş ise başarılı olunmuş; bunlar sağlanamamış ise başarısız olunmuş sayılmaktadır. Aslında öğrencinin öğrenme düzeyini ölçen sınavlar bununla birlikte başarıyı da ölçmektedir. Öğrencinin okul ortamında çeşitli

ders veya akademik süreçten hangi seviyede faydalandığının bir çeşit ölçüsüdür. Öğrencinin müfredat dersleri bazında aldığı puan veya notların ortalaması ise onun okuldaki başarısı olarak kavranabilir (Özguven, 1998). Geçmiş öğrenme deneyimleri okul başarı düzeyine etki eden önemli unsurlardan biridir. Öğrencinin başarının tanımlanabilmesi bakımından, öğrencinin dersi almaya başlamadan önce o ders için ihtiyaç duyulan ön kazanımları edinmiş olup olmaması da çok önemli bir yer tutmaktadır (Ergün, Özdemir, Çorlu ve Savran, 2004). Bloom'un okulda öğrenme kuramının öngördüğü üzere, öğrenci yeni öğrenilecek bir konuya belirli bir özgeçmiş ile başlar. Öğrencinin öğrenilecek ünite ile arasında olan etkileşimi ve öğrenmesi açısından özgeçmişin etkisi büyüktür. Bu özgeçmişte var olan genel giriş becerileri ile bilişsel ve duyuşsal giriş eylemleri, öğrenimi ve dolayısıyla da akademik başarıyı etkileyen etkenler şeklinde açıklanmaktadır (Bloom, 1979).

1.4.Tutum

Tutum, en geniş anlamı ile bir kişinin belirli bir eşyaya ya da herhangi bir kimseye karşı zihinsel olarak hazır olma hali ya da belirli bir şekilde vaziyet almasıdır. Bir başka deyişle: Kişilerin belli eşyalara karşı, yaşadığı farklı tecrübeler neticesinde düzenli bir tavır sergilemeleri, eylem şekilleridir. (Sardarov,2012). Kağıtçıbaşı ise, "Tutum, herhangi bir kişiye dayandırılan ve onun bir psikolojik eşya ile alakalı fikir, his ve eylemlerini düzenli bir şekilde meydana getiren bir yatkınlıktır." şeklinde açıklamıştır. Sözlük anlamı ise, "kişinin insanlar, süreçler ve objeler karşısında sergilediği davranış biçimidir." şeklindedir.

1.5.İlgili Çalışmalar

Bu başlık altında araştırma konusu ile ilgili yurt içinde yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

1.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi İpek Yolu'nda Türkler ünitesinde ters yüz edilmiş sınıf metoduyla öğrencilerin akademik başarılarının, Sosyal Bilgiler dersine ve kültürel mirasa olan hassasiyetin derecesini temel alan algıların ne şekilde geliştiğini ve

uygulama esnasında karşı karşıya kalınan problemlerin nasıl giderilebileceğini araştıran Erdoğan (2018) ölçüt örnekleme seçilen 21 öğrenci ile nitel araştırma yaparak eylem araştırma desenini kullanmış, gözlem, odak grup görüşmesi, araştırmacı günlüğü, yarı-yapılandırılmış görüşme, akademik başarı testi ve öğrenci ürünleri veri toplama aracı olarak kullanan Erdoğan öğrencilerin uygulama sürecinde Sosyal Bilgiler algıları gelişim göstermiş ve uygulama sürecinde çevirim içi içerik haricinde herhangi bir sorunla karşılaşmamıştır.

Ters yüz eğitim tekniklerinin ortaöğretim kurumunda eğitim alan öğrencilerin dilbilgisi üzerindeki başarılarını nasıl etkilediği ve öğrencilerin bu uygulama hakkında ne düşündüğünü araştıran Seçilmişoğlu (2019) deneysel desen içeren karma yöntemi kullanmıştır. Araştırmaya kontrol ve deney grubu olarak 22 öğrenci katılmış ve araştırmasının nicel özelliklerini Likert çeşidi anket ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile ortaya çıkarmıştır. Tüm bunların sonucunda deney grubunda yer alan öğrencilerin kontrol grubuna kıyasla daha fazla başarılı olduğunu göstermiş, öğrenciler ters yüz öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmişlerdir.

Koçak (2019) ters yüz öğrenmenin 7. Sınıflar üzerindeki akademik başarısına etkisini araştırmıştır. Nicel yöntem olan 31 kişilik tek gruplu ön test son test deneysel desen kullanmıştır. Sonuç olarak bu metodun öğrencilerin akademik başarısı üzerinde oldukça olumlu etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Öğrenciler yöntemle ilgili olumlu görüş sahiplenmişlerdir.

Araştırmasını mobil uygulamalarla zenginleştirerek karma deseni kullanan Bolatlı (2018), ters yüz eğitiminin öğrencilerin matematik derslerindeki akademik başarıları ile iş birlikçi yaklaşımları üzerine olumlu etkilerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca uygulama süresi boyunca öğrenciler derslere daha istekli bir katılım sergilemiştir.

Ters yüz eğitim tekniklerimin yabancı dil öğreniminde öğrencinin hem akademik başarısı hem de derse karşı tutum ve öz yeterlilik inançlarındaki etkisini incelemek isteyen İyitoğlu (2018) çalışmalarında karma yöntemleri kullanmıştır. Çalışmasında kullandığı ölçekler İngilizce dersine yönelik tutum, İngilizce başarı testi ve İngilizce ile ilgili öz yeterlik inancıdır. Sonuç olarak akademik başarılarını, tutumlarını ve öz

yeterlik inançlarını olumlu etkilediğini göstermiş Ters Yüz Sınıf yönetiminin anlamlı etkisi nitel sonuçlarla da desteklenmiştir.

Çavdar (2018) TYS metodunun klasik İngilizce dersleriyle bütünleştirilmesi konusunu yarı deneysel olarak yükseköğretim kurumunda öğrencilerin performansını nasıl etkilediği üzerine çalışmalar yapmış, yarı yapılandırılmış görüşme ve algı anketi aracılığıyla Ters Yüz Sınıfa karşı algıları ve yaklaşımlarını belirlemeye çalışmıştır. Uygulanan ön test - son test kontrol gruplu anketlerin sonuçlarına bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ters yüz edilmiş sınıfa karşı olumlu tutum gösterdikleri gözlemlenmiştir.

Yurdağül (2018) 35 Üniversite öğrencisiyle karma araştırma desenin kullanıldığı Programlamaya Giriş dersi içerisinde bir çeşit eğitim stratejisi şeklinde kullanılan sınıf anlayışının üniversite öğrencilerinin katılım oranları, derse karşı tutumları ve öz yeterlilik inançları üzerine olan etkisini araştırmış. Araştırmanın nicel boyutunda derse karşı tutum ve özgüvenleri açısından olumlu sonucunun olduğu ve nitel verilerin doğrultusunda ters yüz edilmiş öğrenim şeklinin programlama dersinde kullanılmasındaki memnuniyetleri ortaya çıkmıştır.

Ök (2019) Ters yüz öğrenme ortamlarında öğrencilerin akademik başarılarının ve öz-düzenleyici öğrenme becerilerini araştırmıştır. Söz konusu çalışmada ön test, son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Öz-düzenleyici Öğrenme Ölçeği kullanan Ök, Ters yüz modelde eğitim alan öğrencilerin klasik metotlarla eğitim alan diğer öğrencilere kıyasla akademik yönden daha başarılı olduğu görülmüştür. Akademik başarılarla bireysel öğrenme becerileri arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkarılmıştır.

Akdeniz (2019) Ters yüz eğitim tekniklerinin öğrencilerde yarattığı tutum, öğrenme kalıcılığı ve sağladığı akademik başarılar üzerine etkisi hakkında çeşitli çalışmalar yapmıştır. 43 öğrenciyle hem nicel hem nitel verilerden yararlandığı karma yöntem kullanılmıştır. Sonuç olarak akademik başarı açısından deney grubu adına anlamlı fark görülmüştür.

Karaman (2018) Ters Yüz Sınıf modelinin Sosyal Bilgiler 7. sınıf yaşayan demokrasi ünitesinde uygulanmasını incelemiştir. Nitel teknikler ile yapılan çalışmada eylemsel araştırma deseninden yararlanılmıştır. Ölçütler örnekleme yoluyla 20 öğrencide uygulanmıştır. Öğretmen-öğrenci görüşme formu, gözlem öğrenci günlüğü veri toplama için bir aracı niteliğinde kullanılmıştır. Veriler içerik analizi sonucuna göre etkileşimi artırıp zamandan tasarruf sağlayan ters yüz öğrenme kalıcılığı arttırdığı ve öğrencilerin olumlu görüşleri ile sonuçlanmıştır.

1.5.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Mc Laughlin (2014) hemşirelik bölümü öğrencilerine yönelik yapılan bu çalışmada derslerinde Ters Yüz Sınıf uygulamaları kullanmışlardır. Araştırmalarında sonuç olarak uygulamaların öğrencilerin akademik başarısını ve de öğrencilerin derse karşı olumlu tutum ve ilgilerinde artış olduğunu gözlemlemişlerdir.

Mason, Shuman, Cook (2013) Mühendislik öğrencilerine yönelik çalışmalarında TYS'nin mühendislik öğreniminde etkililiğini araştırmışlar ve Ters Yüz Sınıf uygulamaları yönteminin öğrenci başarısını artırdığını ve de ders sırasında daha fazla içeriğe ulaşılabilirdiğini ifade etmişlerdir.

Wiginton (2013), matematik dersi için incelemesini 9. sınıf düzeyindeki öğrenciler üzerinde gerçekleştirmiştir. İncelemesinde öğrencilerinin matematik dersindeki başarılarının Ters Yüz Sınıf metodunun kullanılması ile olan ilişkisini ele almıştır. Bu araştırma sürecinde üç farklı grup oluşturulmuştur: Geleneksel öğrenim ortamı, ters yüz edilmiş aktif öğrenim ortamı ve ters yüz edilmiş tam öğrenim ortamı. Araştırma neticesinde geleneksel öğrenim ortamında eğitim alan öğrenciler ile ters yüz edilmiş diğer öğrenim ortamlarında eğitim gören öğrenciler arasında kayda değer farklar gözlemlenmiştir. Bulgular, Ters Yüz Sınıf metodu kullanan ortamda eğitim alan öğrencilerin matematik dersinde diğer gruplara nazaran daha başarılı olduğunu göstermiştir.

See ve Conry (2014) Klinik eczacılık uygulamalarına ilişkin yaptıkları çalışmalarında bir gelişim programını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Çalışmalarını 34 fakülte ile iş birliği içinde gerçekleştirmişlerdir. 28 fakülte ters yüz öğrenme modeli, 23 fakülte sınıf içi atölyeleri ve 20 fakülte ödevleri ile beraber çeşitli atölye çalışmalarının öğrencilerin ortalama akademik başarısı üzerinde oldukça olumlu etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

İKİNCİBÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölüm içerisinde Ters Yüz Sınıf modeli için yapılması gerekenler, araştırmanın modeli, veri toplamak için kullanılan araçlar, çalışma grubu, veri analizleri ve uygulama süreci bulunmaktadır.

Araştırma ön test - son test kontrol gruplu yarı deneysel desendir ve nicel yöntemlerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ana amacı Ters Yüz Sınıf uygulamasının Ortaokul 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesinde öğrencilerim derse karşı tutumları ve akademik başarısına olan etkisinin tespit edilmesidir. Araştırma süresince veri toplama aracı olarak tutum ölçeği ve akademik başarı testleri kullanılmıştır.

Tablo 1: Ön test – Son test Kontrol Gruplu Yarı-Deneysel Araştırma Modeli

Gruplar	Uygulama Öncesi Yapılan İşlemler (Öntest)	Deneysel İşlemler	Uygulama Sonrası Yapılan İşlemler (Sontest)
Deney Grubu	Başarı Testi Tutum Ölçeği	Ters-Yüz Sınıf Yöntemi	Başarı Testi Tutum Ölçeği
Kontrol Grubu	Başarı Testi Tutum Ölçeği	Geleneksel Sınıf Yöntemi	Başarı Testi Tutum Ölçeği

2.1. Çalışma Grubu

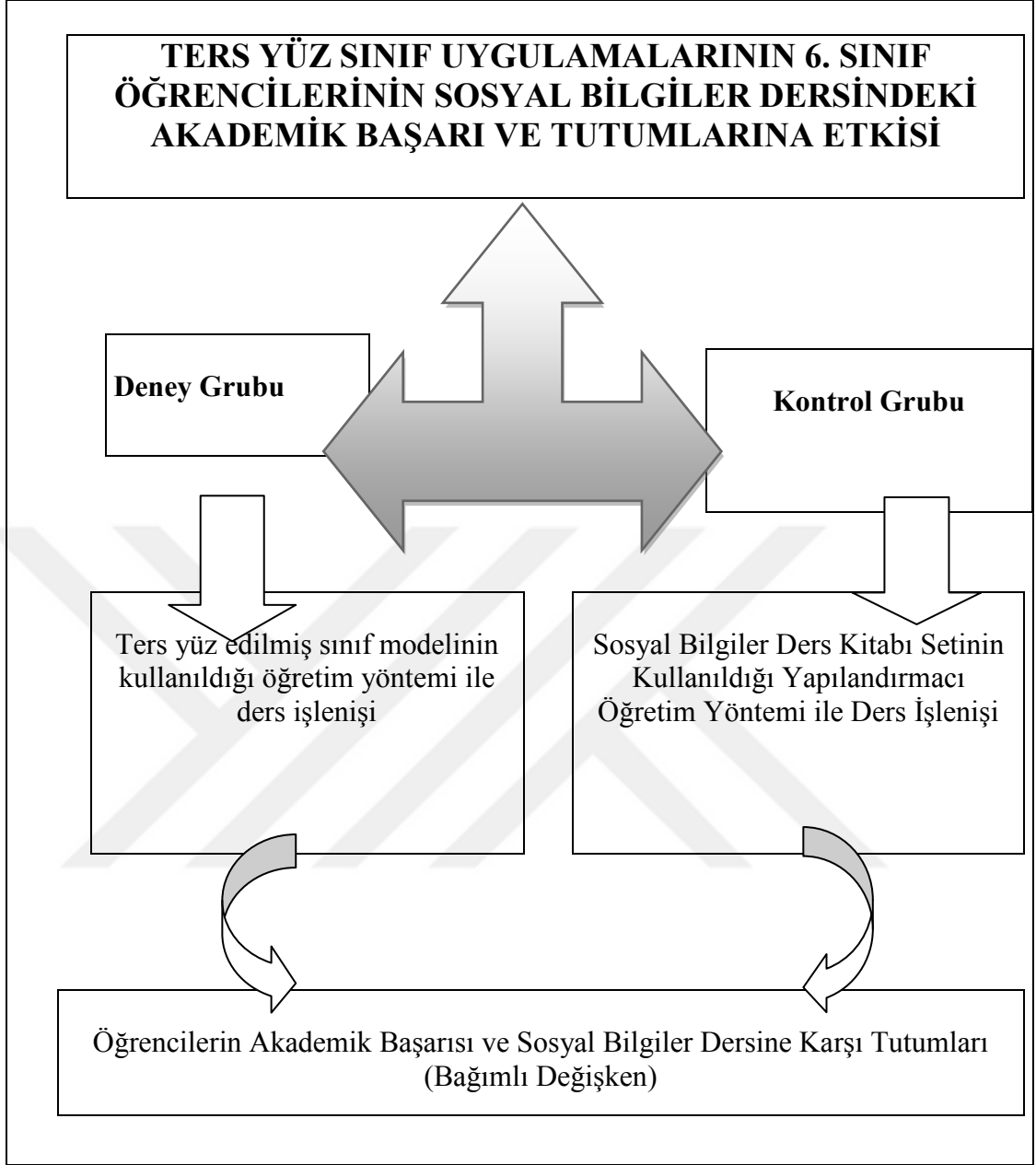
Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim döneminde, Nevşehir merkez Göreme kasabasında deney, Ürgüp ilçesinde gözlem gurubu bulunan devlet ortaokullarında yapılmıştır. Uygulama toplamda 5 hafta 20 ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 6. Sınıfa giden 24 öğrenci oluşturmaktadır.

Bahsi geçen gruba 3n test - son test ve tutum 3leği uygulanmıştır.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan 3đrencilere İlişkin Sayısal Veriler

GRUPLAR	SINIF	SINIF MEVCUDU
Deney	(6-A)	12
Kontrol	(6-A)	13
Toplam	25	

Tabloda da g3r3lebileceği gibi araştırma; kontrol grubunda 13, deney grubunda 12 ve toplam 25 3đrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3: Araştırmada Kullanılan Bağımsız ve Bağımlı Değişkenlerin Akış Şeması

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada yararlanılacak metodun belirlenmesinden sonra nicel verileri elde edebilmek amacıyla uzman fikri alınıp kendi branşında deneyimli 2 adet Sosyal Bilgiler öğretmenin rehberliği ile bir akademik başarı testi hazırlanıp uygulanmıştır. Deney için deney ve kontrol adında iki adet grup oluşturulmuştur. Oluşturulan bu iki grup ön teste tabi tutulmuş ve sonrasındaki 5 hafta süresince deney grubuna Ters Yüz Sınıf metodu kullanılarak eğitim verilirken kontrol grubuna

müfredatın öngördüğü yapılandırıcı eğitim metodu kullanılarak eğitim verilmeye devam etmiştir. Deneyin sonunda ise oluşturulan deney ve kontrol grupları arasında fark oluşup oluşmadığını değerlendirebilmek amacıyla bir son test uygulanmıştır. Deneyin bitmesinden itibaren beş hafta sonra deney ve kontrol gruplarına, Sosyal Bilgiler dersine karşı edindikleri tutumu değerlendirebilmek için, “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” adında bir test uygulanmıştır. Bu sayede bu öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olan tutumlarındaki değişimler hakkında fikir sahibi olunabilmektedir.

2.2.1. Akademik Başarı Testi

Bu çalışmada kullanılan akademik başarı testi (Ek-4) Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesine yönelik olarak geliştirilmiştir. Bu test Kültür ve Miras Ünitesinin içine alan “Orta Asya'da Türkler” “İslamiyet'in Doğuşu”, “Türkler İslamiyet'i Kabul Ediyor”, “Anadolu'nun Türk Yurdu olması”, “Ticaret Yolları” konularında başarılarını ölçmek için araştırmacı tarafından oluşturulan çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir testtir. Sınavlarda en çok tercih edilenlerden olan çoktan seçmeli testte doğru cevap diğer şıklar arasından bulunur. Sınavın kaç şıktan oluşacağı uygulanacağı sınıfın derecesine göre değişebilir. Kazanım ölçülme potansiyelinin çok daha fazla olduğu çoktan seçmeli testlerin güvenilirliği de yüksektir (Başol, 2016).

Test planında ilk başta yapılacak şey, testin tam olarak neyi hedef aldığı ve neyi ölçtüğünün belirlenmesi olacaktır. Bunun belirlenebilmesi için de testin hangi üniteleri kapsayacağı ile beraber hedef alınan davranışlar da belirlenmelidir (Sönmez,2019). Herhangi bir dersin hedef ve davranışları belirlenirken üç basamakta gerçekleşen kademeli bir bölümlenmenin ele alınması gereklidir. Bu bölümlendirme Bloom'un Taksonomisi olarak geçmekte ve içerisinde hedefler ve davranışların duyuşsal, bilişsel ve psikomotor öğrenimleri bulunmaktadır (Demirel,1997).

Akademik başarı testini hazırlama aşamasında belirtke tablosu hazırlanmıştır. Belirlenen hedef ve davranışları kapsayacak yukarıdaki hedefler doğrultusunda hazırlanan 40 soruluk çoktan seçmeli test ilk şekliyle hazırlanmıştır. Hazırlanan test uygulama öncesi 2 öğrenciye uygulanmış konunun uzmanlarına ve bazı tecrübeli

öğretmenlere sunulmuş gelen dönütler üzerinden bazı kelimeler sadeleştirilmiş bazı kelimeler testten çıkarılmıştır.

Hazırlanan testin araştırma öncesinde ölçme değerlendirme özelliklerine uygunluğunu belirlemek üzere madde analizlerinin yapılması için Nevşehir ili Yavuz Sultan Selim Han Ortaokulu, Mehmet Gülen Ortaokulu, Mihriban Emin Günel Ortaokulu, Avanos İmam Hatip Ortaokulu olmak üzere 400 öğrenciye ön uygulama yapılmış. Alınan sonuçların madde analizleri yapılmıştır. Testte yer alan soruların zorluk ve ayırt edici olma derecelerine bakılarak ayırt edicilik düzeyi 0,30'un altında olan 15 soru testten çıkarılmıştır. Madde analizleri sonucunda 40 soruluk başarı testi 25 soruya düşürülmüştür. Aşağıda yer alan çizelgede koyu renkle vurgulanmış maddeler araştırmada gerçekleştirilen analizler neticesinde testten çıkarılmıştır. Madde ayırt edicilik ve madde güçlük değerleri aşağıda verildiği gibidir.

Tablo 3: Madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri

	Madde Güçlük Derecesi	Madde Ayırt Edicilik derecesi	
1	0,32	0,29	Çıkarılmıştır
2	0,47	0,50	
3	0,37	0,19	Çıkarılmıştır
4	0,32	0,39	
5	0,63	0,40	
6	0,36	0,28	Çıkarılmıştır
7	0,41	0,31	
8	0,60	0,37	
9	0,60	0,32	
10	0,55	0,44	
11	0,48	0,22	Çıkarılmıştır
12	0,42	0,33	
13	0,26	0,37	
14	0,20	0,22	Çıkarılmıştır
15	0,26	0,25	Çıkarılmıştır
16	0,37	0,45	

17	0,30	0,25	Çıkarılmıştır
18	0,33	0,42	
19	0,24	0,19	Çıkarılmıştır
20	0,33	0,34	
21	0,40	0,32	
22	0,29	0,20	Çıkarılmıştır
23	0,37	0,27	Çıkarılmıştır
24	0,23	0,26	Çıkarılmıştır
25	0,26	0,39	
26	0,38	0,38	
27	0,26	0,26	Çıkarılmıştır
28	0,28	0,36	
29	0,32	0,43	
30	0,31	0,33	
31	0,34	0,34	
32	0,22	0,26	Çıkarılmıştır
33	0,45	0,41	
34	0,27	0,37	
35	0,30	0,46	
36	0,35	0,37	
37	0,26	0,41	
38	0,26	0,27	Çıkarılmıştır
39	0,22	0,31	
40	0,28	0,29	Çıkarılmıştır

Tablodaki veriler doğrultusunda madde analizlerinin sonunda Cronbach Alpha değeri 0,78 çıkmıştır. Bu değer 0,70 üzerinde çıkması testin güvenilir olduğu söylenilebilir.

Soru maddesinin güçlük derecesi, sınavda yer alan herhangi bir sorunun doğru cevaplanma sayısı ile sınava giren kişi sayısının oranıdır. Bu oran her maddenin ne derecede doğru cevaplandığının bir göstergesidir.

Tablo 4:Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Güçlük Düzeyleri

Düzeyleri	0-0.35 arası zor madde	0.35-0.75 arası orta zorlukla madde	0.75-1.00 arası kolay madde
Madde	1,4,13,14,15,17,18,19,20, 22,24,25,27,28,29,30,31, 32,34,35,36,37,38,39,40	2,3,5,6,7,8,9,10,11,12, 16,21,23,26,33	

Tablo 5: Maddenin Güçlük İndeksi Ve Değerlendirilmesi

Madde Ayırt Edicilik Endeksi (r)	Maddenin Değerlendirilmesi
0.40 ve daha büyük	- Çok iyi bir madde (Ayırt etme gücü yüksek)
0.30 – 0.39 arası	- Oldukça iyi bir madde
0.20 – 0.29 arası	- Üzerinde çalışılması ve düzeltilmesi gereken madde
0.19 ve daha küçük	- Çok zayıf madde (Ayırt etme gücü düşük)

Tablo 6:Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Ayırt Edicilik Düzeyleri

Düzeyleri	Çok iyi (≥ 0.40)	Oldukça İyi (0.30-0.39)	Orta (0.20-0.29)	Düşük (≤ 0.19)
Madde	2,5,10,16,18, 29,33,35,37	4,7,8,9,12,13,20,21,25, 26,28,30,31,34,36,39	1,6,11,14,15,17,22, 23,24,27,32,38,40	3,19

Sonuç olarak 6. Sınıf “Kültür ve Miras Ünitesi” ünitesine yönelik hazırlanmış olan “Akademik Başarı Testi” son haliyle (Ek-4) 25 sorudan oluşmaktadır. Deney ve kontrol gruplarına 25 soruluk test ön test- son test olarak uygulanmıştır.

2.2.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Gömleksiz ve Kan (2013) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. (Ek-3) Maddelerin etmen tahliline uygunluğu için KMO (.96) ve Bartlett’s test (8.990) değerleri hesaplanmış olup, chi-square değeri ($p=0.000$) anlamlı bulunmuştur. Çözümleme neticesinde sevme ($\alpha=.87$), yarar ($\alpha=.88$), ilgi ($\alpha=.77$), istek ($\alpha=.76$) ve güven ($\alpha=.74$) şeklinde adlandırılan beş farklı unsur ortaya koyulmuştur. Bu beş unsurlu ölçeğin belirttiği toplam varyans yüzde 55,95’tir. Ayrıca maddelerin faktör yükleri 48 ila 78 arasında değişmektedir. Ölçek 14’ü olumlu, 15’i olumsuz tutumları ölçen toplam 29 maddeden oluşmaktadır ve çözümleme sonucunda tutum ölçeğinin Sosyal Bilgiler dersine olan öğrenci tutumunun ölçülmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğu ortaya koyulmuştur (Gömleksiz, Kan 2013).

2.3. Deneysel İşlem Öncesi Süreçler

Çalışmada gerçekleştirilen uygulamalar aşağıdaki sıralamaya göre yapılmıştır.

Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli izinler Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ve Göreme ile Ortahisar Ortaokulu Okul İdaresinden alınmıştır. İzin belgesi Ek 2’de yer almaktadır.

1. Oluşturulan deney ve kontrol gruplarının katılımcıları rastgele bir biçimde seçilmiştir.
2. Oluşturulan deney ve kontrol gruplarının katılımcılarının belirlenmesinde katılımcı sayısının eşit olması gözetilmiştir. Katılım sağlayan öğrencilerin geçmiş eğitim-öğretim senelerindeki ders notları göz önünde bulundurulmamıştır.
3. Katılım sağlayan deney grubu öğrencilerine ve velilerine, ‘Kültür ve Miras’ adlı üniteye başlanmasından bir hafta önce gerçekleştirilmesi hedeflenen çalışma hakkında birtakım genel bilgilendirmeler yapılmıştır.
4. Araştırmacı, ders için gerekli gereç ve yapılacak değerlendirme çalışmalarında kullanılmak üzere veri dosyası hazırlamıştır.

5. Oluşturulan deney ve kontrol gruplarındaki katılımcıların bulunma düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla tüm katılımcılara “Akademik Başarı Sınavı” ve “Sosyal Bilgiler Tutum Testi” uygulanmıştır.
6. Kontrol grubundaki katılımcılara ‘Kültür ve Miras’ ünitesinin içinde bulunan konular müfredata dayalı metotlara paralel bir şekilde öğretilmiş, grubun normal çalışma biçimine müdahalede bulunulmamıştır.
7. Ters Yüz Sınıf metodu kullanılarak eğitim verilen deney grubuna farklı uygulamalar, etkinlikler ve çalışma kâğıtlarından yararlanılarak eğitim verilmiştir.

2.3.1. İşlem Basamakları:

Araştırmada uygulama çalışmam ‘Kültür ve Miras’ ünitesinde 8 Ekim ve 10 Kasım tarihleri arasında uygulanmıştır. Uygulama aşamasında her ders için videolar araştırmacı tarafından hazırlanmış ve öğrenciler derslere bu hazırlanan videolar izleyerek hazır bir şekilde gelmişlerdir. Uygulama beş hafta sürmüştür. Ders için hazırlanan videolar taşınabilir flash bellekle öğrencilere aktarılmıştır. Bazı öğrencilerin internetinin olmaması bazı öğrencilerin taşınabilir flash bellek ile evlerinde TV’ye ve cep telefonlarına takarak izlemeye olanak vermesi bu aracı seçmemizde önemli bir neden olmuştur. Uygulama öncesi flash bellekten izleyebilecekleri bir TV, bilgisayar ve tableti olmayan 2öğrenci tespit edilmiş bu öğrencilere araştırmacı tarafından bilgisayar temin edilmiştir. Öğrencilere her hafta ders saatinden önce videoları izleyip gelmesiyle ilgili uyarılarda bulunulmuştur. Deney grubu öğrencilerinin olduğu sınıfta çeşitli pekiştirici etkinlikler ve çalışma kâğıtları sıklıkla kullanılmıştır. Ayrıca derslerde Millî Eğitim Bakanlığının Eğitim Bilişim Ağı (EBA) da etkin bir şekilde kullanmıştır. MEB’in yayınladığı güncel müfredat ile uyumlu ve içerisinde binlerce konu anlatımı, test, video, ödev yaprağı ve çalışma barındıran detaylı raporlama sistemi ile çalışan eğitim ağıdır. Eğitim yazılımının okulda öğretmen yönergeleri ile etkin kullanımı öğrencinin derse daha ilgili olmasına yardımcı olmaktadır. Bunlarla beraber yazılım içerisinde yer alan farklı içerikler öğrencilerin sınıfta daha etkin rol oynamasını, öğrendiklerini pekiştirmesini ve eğlenmesini sağlamaktadır.

2.3.2. Ders İçeriği:

Araştırma kapsamında 6. Sınıf Kültür ve Miras nitesinde Millî Eğitim Bakanlığının Sosyal Bilgiler dersi ğretim programında bulunan aşağıdaki kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

6. Sınıf Kültür Ve Miras nitesi

Bahsedilen ğrenim alan işlenirken kültürel mirasa olan duyarlılık gibi değerlerin yanı sıra zaman ve olayların, süreçlerin kronolojisini kavrama kabiliyetinin de öğrencilere kazandırılması sağlanmalıdır.

SB.6.2.1. Orta Asya bölgesinde kurulmuş olan ilk Türk devletlerine ait coğraf, siyasi, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özellikler ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Destanlar, yazıtlar, kitabeler ve diğer kaynak türlerinden faydalanılır.

SB.6.2.2. İşlamiyet inancının doğuşunu ve kendi ile getirdiği toplumsal değişimleri yorumlar. SB.6.2.3. Türk topluluklarının İşlamiyet inancını kabul etmelerinden sonra toplumda oluşan kültürel, sosyal ve siyasi değişimlerin farkına varır.

SB.6.2.4. Anadolu coğrafyasının XI ve XIII. asırlar kaplamında Türk yurdu haline gelme sürecini zmler. Anadolu coğrafyasının Türk yurdu olma sürecine Anadolu Selçukluları Dönemi'nde meydana gelen kültürel süreçlerin etkisine vurgu yapılır.

SB.6.2.5. Toplumlar arasındaki kültürel, siyasi ve ekonomik etkileşimlerde ticaret yollarının yerinin önemi ni açıklar. İpek ve Baharat yollarını ilgili haritalar üstünden ele alır.

2.3.3. Süreç

1. Hafta

Uygulama başlamadan önce deney grubuna ters yüz öğrenme için önceden greme Ortaokulunda okul idaresinden izin alınarak boş sınıflarda hafta sonları ders videolar çekilmiştir. Videoların gerekli montajları yapılarak konuların dağılımlarına göre 15-20 dakikalık videolara blnmştir. Bu ders anlatım videolar öğrencilere flaş bellek ortamında verilmiştir. Deney grubundaki öğrenciler bu dokümanları okul dışında televizyon, bilgisayar ve telefon yardımıyla izleye bilmişlerdir. Böylece bir anlamda

öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarının gelişmesini sağlayacak haftalık Sosyal Bilgiler ders saatleri arttırılmıştır (Çalışkan,2008).

Dersler, günlük planlar dâhilinde MEB'in yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırladığı öğretmen kılavuz kitabı doğrultusunda "ilköğretim 6. Sınıf Ders Kitabı'ndan hâlihazırdaki öğretim programındaki yaklaşımlara uygun olarak sunu, soru cevap, düz anlatım ve tartışma gibi farklı teknik ve uygulamalar kullanılarak sınıf ortamında işlenmiştir (Sönmez,2019).

Araştırmanın ilk haftasında, öğrencilerin durumunu ölçmek için 25 sorudan oluşan Sosyal Bilgiler tutum ölçeği ve başarı testi her iki gruba da ön test şeklinde uygulanmıştır. Bunun ardından deney grubunda öğrencilerin videoları izleyip izlemediği sorulmuş alınan dönütlerde bütün öğrencilerin videoları izleyerek hazırlıklı geldikleri görülmüştür. Öğrencilerin evde izledikleri videolardan tuttıkları notlar kontrol edilmiş ve dersin hedef kazanımları doğrultusunda öğretmen tarafından konuya beyin fırtınası ile giriş yapılarak öğrencilerin dikkati çekilmiştir. Öğrenciler, üçerli dört gruba ayrılarak öğretmen tarafından dağıtılan ilk Türk devletlerine ait destanlar üzerinden, Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerine ilişkin coğrafi siyasi ekonomik ve kültürel özelliklere ilişkin çıkarımda bulunmaları istenmiştir. Grup üyeleri buldukları çıkarım üzerinden yorum yaparak diğer gruplarla tartışmaları sağlanmıştır. Karşılıklı görüş alışverişinde bulunan sınıfa daha sonra öğretmen tarafından konu etkinlikleri yaptırılmış. İkinci derse geçildiğinde çalışma kâğıtları dağıtılarak konunun pekiştirilmesi sağlanmıştır.Ders kitabındaki sorular sorularak öğrencilerin fikri alınmış eksik kalan yönleri öğretmen tarafından açıklanmıştır. Son olarak üçüncü ders saatinde ders kitabındaki etkinlikler yapılmıştır. Akıllı tahtadan haritalar açılarak bu haritalar üzerinden çıkarımda bulunularak ders saati tamamlanmıştır.

Fotoğraf 1: Dersin 1. Haftası, Ders Sınıf İçi Etkinlik

Fotoğraf 2: 1. Hafta Sınıf İçi Etkinlik

Öğrencilerin öğretmenleri rehberliğinde sınıf içinde yaptıkları etkinliklere ait ders planı aşağıda sunulmuştur.

1. Hafta Ders Planı

Tablo 7: 1. Hafta Ders Planı

DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	KÜLTÜR VE MİRAS
KONU	TÜRKLERİN ANAYURDU ORTA ASYA - İSLAMİYET'İN DOĞUŞU
SÜRE	40'+40'+40'=120 dk.

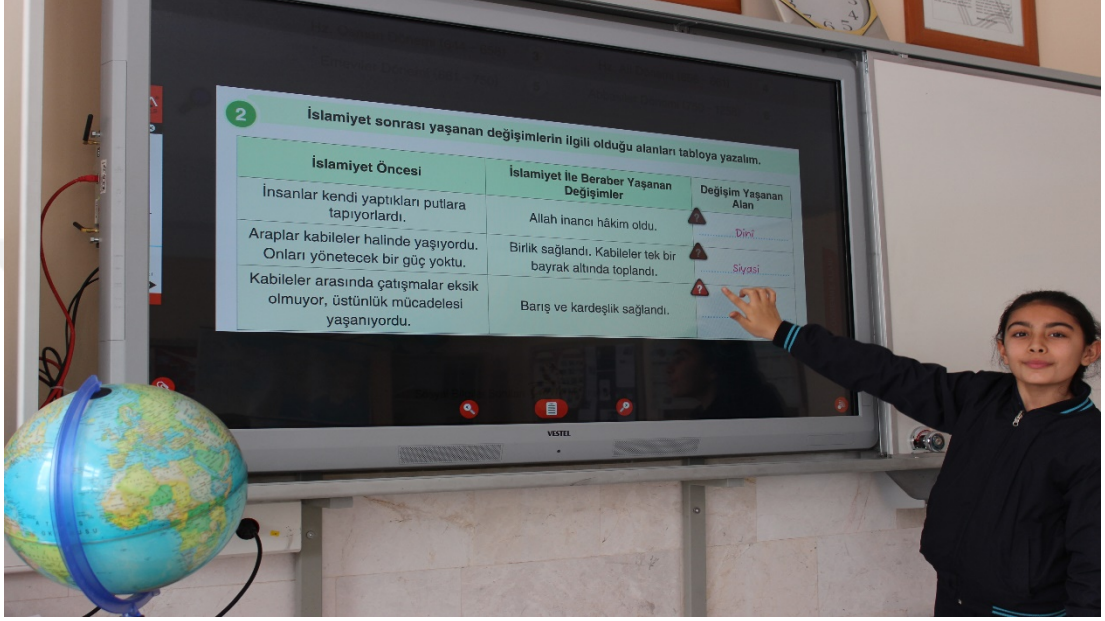
2.BÖLÜM

Kazanımlar	SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Materyaller	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu
Öğretme-Öğrenme Etkinliklerinin uygulama süreci	Konu etkinlikleri yaptırılır. Çalışma kâğıdı verilir.
❖ Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)	Ders kitabındaki sorular sorularak açıklamalar yapılır. Ders kitabındaki etkinlikler yaptırılır.

2. Hafta

Öğrencilerin videoları izleyip izlemediği sorulmuş alınan dönütlerde bütün öğrencilerin videoları izleyerek hazırlıklı geldikleri görülmüştür. Öğrencilerin evde izledikleri videolardan tuttukları notlar kontrol edilmiştir. Öğrencilerin derse olan dikkatlerini çekmek için “İslamiyet’in doğuşuyla birlikte toplumda ne gibi değişimler yaşanmıştır?” sorusu sorulmuştur ve konu ile ilgili düşünceleri sağlanmıştır. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra ders kitabındaki kavramlar hakkında soru cevap etkinliği yapılır. İkinci ders saatinde Cahiliye Dönemi hakkında ve Peygamber Efendimizin hayatı konulu video izlettirilip öğrendikleri hakkında öğrencilerin kısa kısa anlatmaları istenmiştir.

Üçüncü ders saatinde kazanımlara uygun olarak akıllı tahtadan interaktif etkinlikler (eşleştirme, boşluk doldurma, bulmaca vb.)yaptırılmıştır. Ders kitabındaki sorular öğrencilere öğretmen tarafından sorularak gerekli açıklamaları yapmıştır. Son bölümde ders kitabındaki etkinlikleri öğretmen rehberliğinde yapan öğrenciler ders saatini tamamlar.

Fotoğraf 3: İkinci Hafta Sınıf İçi Etkinlik

Öğrencilerin uygulamanın 2. Haftasında öğretmenleri rehberliğinde sınıf içinde yaptıkları etkinliklere ait ders planı aşağıda sunulmuştur:

2. Hafta Ders Planı

Tablo 8: İkinci Hafta Ders Planı

DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	KÜLTÜR VE MİRAS
KONU	İSLAMİYET'İN DOĞUŞU
SÜRE	40'+40'+40'=120 dk.
Kazanımlar	SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu interaktif uygulamalar.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri: <ul style="list-style-type: none">❖ Dikkati Çekme❖ Güdüleme❖ Derse Geçiş❖ Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	İslamiyet'in doğuşuyla birlikte toplumda ne gibi değişimler yaşanmıştır? sorusu sorulur. Ders kitabındaki kavramlarla ilgili soru cevap yapılır. Cahiliye Dönemi hakkında ve Peygamber Efendimizin hayatı konulu video izlettirilir, Akıllı tahtada interaktif etkinlikler yapılır Ders kitabındaki sorular sorularak açıklamalar yapılır. Ders kitabındaki etkinlikler yaptırılır.
--	--

3.Hafta

Öğrencilerin videoları izleyip izlemediği sorulmuş, alınan dönütlerde bütün öğrencilerin videoları izleyerek hazırlıklı geldikleri görülmüştür. Öğrencilerin evde izledikleri videolardan tuttukları notlar kontrol edilmiştir. Öğrencilerin derse olan dikkatlerini çekmek için **“Türk İslam kültürü denince aklınıza neler geliyor?”** sorusu sorulmuştur ve konu ile ilgili düşünceleri sağlanmıştır. Öğrencilerin beyin fırtınası yapması sağlanmıştır. İslamiyet'ten önce Türkler arasında farklı dinlerin ya da inançların yayılması, neyin göstergesidir?

Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerini hızlandıran askeri, siyasi ve sosyal gelişmeler nelerdir?Talas Savaşı'na ve Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinde bu savaşın etkisi ne olmuştur?Soruları gibi sorular sorularak soru cevap yöntemi uygulanır. EBA ve interaktif uygulamalardan konu pekiştirici etkinlikler öğrenciler tarafından yapılır. İkinci ders saatinde çalışma kâğıtları etkinlikleri yapılmıştır. Karahanlılar, Gazneliler ve Büyük Selçuklu Devleti hakkında video izlettirilir. Videodan öğrenilenlerle ilgili grup çalışması yapılır. Her grup öğrendiklerini sunarak diğer gruplarla etkileşim sağlar. Son bölümde ders kitabındaki etkinlikleri öğretmen rehberliğinde yapan öğrenciler ders saatini tamamlar.

Fotoğraf 4: Üçüncü Hafta Sınıf İçi Etkinlik

Öğrencilerin uygulamanın 3. haftasında öğretmenleri rehberliğinde sınıf içinde yaptıkları etkinliklere ait ders planı aşağıda sunulmuştur.

3.Hafta Ders Planı

Tablo 9: Üçüncü Hafta Ders Planı

DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	KÜLTÜR VE MİRAS
KONU	İSLAMİYET VE TÜRKLER
SÜRE	40'+40'+40'=120 dk.
Kazanımlar	SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:	Türk İslam kültürü denince aklınıza neler geliyor? sorusu sorulur.
❖ Dikkati Çekme	İslamiyet'ten önce Türkler arasında farklı dinlerin ya da inançların yayılması, neyin göstergesidir? Sorusu sorulur?
❖ Güdüleme	Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerini hızlandıran askeri, siyasi ve sosyal gelişmeler nelerdir?
❖ Derse Geçiş	
❖ Bireysel Öğrenme Etkinlikleri	İnteraktif uygulamalardan pekiştirici etkinlikler yapılır.

(Ödev, deney, Talas Savaşına ve Türklerin İslamiyet’i kabul etmesinde bu problem çözme savaşı etkisi ne olmuştur? vb.) Çalışma kağıdı etkinliği yapılır.

❖ Grupla

Öğrenme Karahanlılar, Gazneliler ve Büyük Selçuklu Devleti hakkında video izlettirilir.

Etkinlikleri

(Proje, gezi, gözlem vb.)

Grupla öğrenme etkinliği yapılır.

Ders kitabındaki etkinlikler yaptırılır.

4. Hafta

Dördüncü haftada uygulama diğer haftalardaki gibi devam etmiş plana göre ders işlenişi gerçekleştirilmiştir. Deney grubu öğrencileri öğretmenin hazırlamış olduğu videoyu evlerinde izleyip okula gelmişlerdir. Videoyu izlemeyen 2 öğrencinin ders öncesi videoyu izlemeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin derse olan dikkatlerini çekmek için **“Çeşitli sebeplerle göç etmek zorunda kalsaydınız gideceğiniz yerin hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz?”** sorusu sorulmuştur ve konu ile ilgili düşünceleri sağlanmıştır. Ders kitabındaki etkinlikler yapılarak sebep-sonuç bağlantısı kurarak soru - cevap şeklinde iki ders tamamlanmıştır. Üçüncü ders saatinde interaktif uygulamalardan pekiştirici etkinlikler yapılmıştır.

Son olarak çalışma kâğıdı, testler ve Ders kitabındaki etkinlikler öğretmen rehberliğinde yapılarak ders saati tamamlanmıştır.

Dördüncü haftaya ait ders planı aşağıda sunulmuştur.

Fotoğraf 5: Dördüncü Hafta Sınıf İçi Etkinlik

4. Hafta Ders Planı

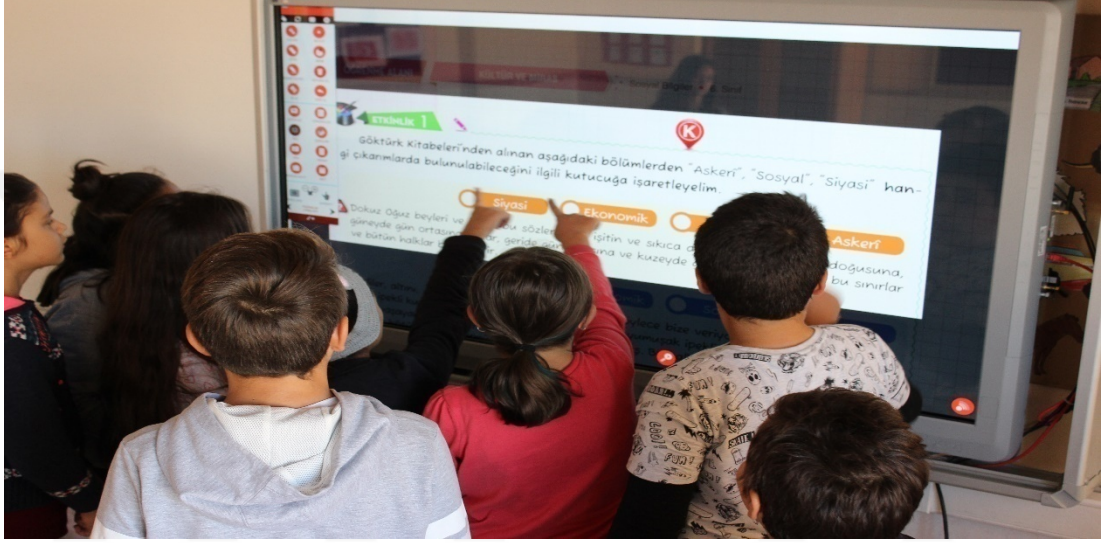
Tablo 10: Dördüncü hafta ders planı

DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	KÜLTÜR VE MİRAS
KONU	YENİ YURT ANADOLU
SÜRE	40*3=120 dk.
Kazanımlar	SB.6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:	Çeşitli sebeplerle göç etmek zorunda kalsaydınız gideceğiniz yerin hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz? sorusu sorulur.. Kitaptaki, etkinlikler yaptırılır, Dandanakan Savaşından, <ul style="list-style-type: none">• Selçuklu Türklerinin Anadolu'ya gelişinden,• Pasinler ve Malazgirt Savaşlarından,• Anadolu'da kurulan ilk Türk devletlerinden,• Türkiye Selçuklu Devletinden,• Haçlı Seferlerinden, Miryokefalon ve Köseadağ savaşlarından ve sonuçlarından sorular sorularak ilerlenir.
❖ Dikkati Çekme	
❖ Güdüleme	
❖ Derse Geçiş	
❖ Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (problem çözme vb.)	
❖ Grupla Öğrenme Etkinlikleri	İnteraktif uygulamalardan pekiştirici etkinlikler yapılır. Çalışma kâğıdı, testler ve Ders kitabındaki etkinlikler yaptırılır.

5.Hafta

Uygulamanın son haftasında aşağıda verilen plana uygun olarak hazırlanan videoyu izlemiş olarak gelmişlerdir. Sınıf içi süreçte, geçen haftaki konuya ilişkin kısa şekilde, konu tekrarı yapılmıştır; önemli noktalara vurgu yapılmıştır. Sınıf gruplara ayrılarak Anadolu Selçuklu Devleti'nin ve Anadolu'da kurulan İlk Türk Beyliklerinin yaptığı çalışmalardan, kültür ve uygarlığa yaptıkları katkılardan örnekler istenmiştir. Grupların verdiği örnekler tahtaya yazılmıştır. Ders kitabındaki sorular sorulup etkinlikler yaptırılmıştır. İkinci ders saatinde **XI. yüzyılda yaşadığımızı düşünün, bu durumda farklı kültürleri ve devletleri tanımak için**

neler yapabilirsiniz? Sorusu sorularak yeni konuya giriş yapılmıştır. Öğrencilerin cevapları tahtaya yazılarak beyin fırtınası yapılmıştır. İnteraktif uygulamalardan pekiştirici etkinlikler yapıp Çalışma kâğıdı, testler ve ders kitabındaki etkinlikler yaptırılarak üçüncü derse geçilmiştir. Harita bilgilerini geliştirmek için tarihin en önemli ticaret yollarını dilsiz harita üzerinden çizmelerini ve hangi ülkelerden geçtiğini göstermeleri istenmiştir. Bu haritaları Sosyal Bilgiler panosuna asarak sergilenmiştir.

Fotoğraf 6: Beşinci Hafta Ders İçi Etkinlik

Beşinci haftaya ait ders planı aşağıda sunulmuştur.

5.Hafta Ders Planı

Tablo 11: Beşinci hafta ders planı

DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	6. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	KÜLTÜR VE MİRAS
KONU	YENİ YURT ANADOLU-MEDENİYETE YÖN VEREN YOLLAR
SÜRE	40+40+40=120 dk.
Kazanımlar	SB.6.2.5.Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Ders Kitabı, Akıllı Tahta, Sunu
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:	Anadolu Selçuklu Devletinin ve Anadolu'da kurulan ilk Türk Beyliklerinin yaptığı çalışmalardan, kültür ve uygarlığa yaptıkları katkılardan örnekler istenir.

❖ Dikkati	Metin altındaki sorular sorulur, etkinlikler yaptırılır.
Çekme	XI. yüzyılda yaşadığınızı düşünün. Bu durumda farklı kültürleri ve devletleri tanımak için neler yapabilirsiniz?
❖ Güdüleme	
❖ Derse Geçiş	Sorusu sorularak yeni konuya giriş yapılır.
❖ Bireysel	
Öğrenme	İnteraktif uygulamalardan pekiştirici etkinlikler yapılır.
Etkinlikleri	Çalışma kâğıdı, testler ve ders kitabındaki etkinlikler yaptırılır.
(Ödev, deney, problem çözme vb.)	
❖ Grupla	Tarihi İpek Yolu, Çin'den başlayıp Orta Asya ve Anadolu üzerinden geçerek Avrupa'ya kadar uzanan tarihin en önemli yollarını dilsiz harita üzerinden çizmelerini ve hangi ülkelerden geçtiğini göstermeleri istenir.
Öğrenme	
Etkinlikleri	
(Proje, gezi, gözlem vb.)	
❖ Özet	

Her iki grupta da derslerin işlenişi yıllık plana ve öğretim programında yer alan süreye göre uygulanmıştır. Beş hafta sonunda uygulama tamamlandıktan sonra her iki gruptaki öğrencilere son test olarak Sosyal Bilgiler başarı testi ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği uygulanarak çalışma sonlandırılmıştır. Çalışmaya ait başarı testi ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği verilerinin analizinde “SPSS” programı kullanılmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nicel araştırma olan ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desenden faydalanılmıştır. Bu amaçla oluşturulan başarı testi 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesi öğrencilere ön test-son test olarak uygulanmıştır. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesi öğrencilere ön test-son test olarak Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarını ölçmek adına Tutum ölçeği uygulanmıştır. Sonuçları SPSS programı ile verilerin analizi yapılmış, kız ve erkek öğrencilerin deney ve kontrol grubunun akademik başarı olarak aralarında anlamlı bir fark olup olmadığına Bağımsız örneklem t Testi ve Mann-Whitney U Testi kullanılarak bakılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde Ters yüz sınıf modeli uygulamasının öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarıları ve tutumları üzerindeki sonuçlarına dair bulgular değerlendirilmektedir.

3.1. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Öğrencilerin Ön Test – Son Test

Verilerinin Karşılaştırıldığı Probleme Ait Bulgular

3.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Cinsiyet değişkeni açısından akademik olarak ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir değişiklik, farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubundaki Kız ve erkek öğrenci grupları arasında Akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 12: Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları:

Cinsiyet	N	X	ss	Sd	t	p
Kız	18	45,77	15,71	23	0,78	,938
Erkek	7	46,28	10,79			

Tablo 7’de görüldüğü gibi deney-kontrol grubu kız ve erkek öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde 5 haftalık uygulama sonucunda akademik başarılarını belirlemek için yapılan başarı ön testi kız erkek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$t_{(23)} = 0,78$ $p < 0,05$]. Bu sonuca göre deney ve kontrol grubu erkek öğrencilerin başarı ön testi puanlarının ortalaması: $\bar{X} = 46,28$ deney ve kontrol grubu kız öğrencilerin başarı ön testi puanlarının ortalaması: $\bar{X} = 45,77$ olarak bulunmuştur. Bu veriler deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde başarı ön testi sonrasında anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

Cinsiyet değişkeni açısından akademik başarı son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf “ Kültür ve Miras” ünitesinde deney ve kontrol grubundaki Kız ve erkek öğrenci grupları arasında Akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 13:Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları:

Cinsiyet	N	X	ss	Sd	t	p
Kız	18	66,22	18,87	23	0,63	,951
Erkek	7	65,71	16,30			

Tablo 8’de görüldüğü gibi deney-kontrol grubu kız ve erkek öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde 5 haftalık uygulama sonucunda akademik başarılarını belirlemek için yapılan başarı son testi, kız erkek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.[$t_{(23)}= 0,63$ $p<05$]. Bu sonuca göre deney ve kontrol grubu erkek öğrencilerin başarı son testi puanlarının ortalaması: $\bar{X}=65,71$ deney ve kontrol grubu kız öğrencilerin başarı son testi puanlarının ortalaması: $\bar{X}= 66,22$ olarak bulunmuştur. Bu veriler deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde başarı ön testi sonrasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir.

3.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Grup değişkeni açısından akademik başarı ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol öğrenci grupları arasında Akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 14:Deney Ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları:

	N	SO	ST	u	p
DENEY	13	11,73	152,50	61,500	,366
KONTROL	12	14,38	172,50		

Ters yüz öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile kontrol grubu başarı ön test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann Whitney U testinin sonucuna göre deney grubu başarı ön test puanları (Ortanca=11,73) ile kontrol grubu başarı ön test puanları (Ortanca=14,38) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. (U= 61,500 p>,05) bu sonuca göre gruplar arasında herhangi bir başarı düzeyinde fark olmadığı görülmektedir.

Grup değişkeni açısından akademik başarı son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol öğrenci grupları arasında Akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 15:Deney Ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları:

	N	S. O.	S. T.	u	p
DENEY	13	15,77	205,00	42,000	,049
KONTROL	12	10,00	120,00		

Ters yüz öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile kontrol grubu başarı son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann Whitney U testinin sonucuna göre deney grubu başarı son test puanları (Ortanca=15,77) ile kontrol grubu başarı son test puanları (Ortanca=10,00) arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. ($U= 42,000$ $p<,05$) bu sonuca göre gruplar arasında deney grubu lehine başarı düzeyinde fark olduğu görülmektedir.

3.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Cinsiyet değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubundaki Kız ve erkek öğrenci grupları arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 16:Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları:

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kız	18	57,38	18,62	23	,690	,497
Erkek	7	62,57	10,34			

Tablo11’de görüldüğü gibi deney-kontrol grubu kız ve erkek öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde 5 haftalık uygulama sonucunda tutum ön testi Toplamını belirlemek için yapılan tutum ölçeği ön testi toplamında kız erkek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$t_{(23)}= 0,49$ $p<05$]. Bu sonuca göre deney ve kontrol grubu erkek öğrencilerin tutum ölçeği ön testi toplam alt boyutunun puanlarının ortalaması: $\bar{X}=62,57$ deney ve kontrol grubu kız öğrencilerin tutum ölçeği ön testi toplam alt boyutunun puanlarının ortalaması: $\bar{X}= 57,38$ olarak bulunmuştur. Bu veriler deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde tutum ölçeği ön testi toplamının sonrasında anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

Cinsiyet değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubundaki Kız ve erkek öğrenci grupları arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 17:Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları:

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kız	18	56,94	16,15	23	,703	,489
Erkek	7	61,85	14,25			

Tablo 12’de görüldüğü gibi deney-kontrol grubu kız ve erkek öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde 5 haftalık uygulama sonucunda tutum son testi Toplamını belirlemek için yapılan tutum ölçeği son testi toplamında, kız erkek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.[$t_{(23)}= 0,48$ $p<05$]. Bu sonuca göre, deney ve kontrol grubu erkek öğrencilerin tutum ölçeği son testi toplam alt boyutunun puanlarının ortalaması: $\bar{X}=61,85$ deney ve kontrol grubu kız öğrencilerin tutum ölçeği son testi toplam alt boyutunun puanlarının ortalaması: $\bar{X}= 56,94$ olarak bulunmuştur. Bu veriler deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde tutum ölçeği son testi toplamının sonrasında aralarında anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir

3.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Grup değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubu arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 18:Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları:

	N	S. O.	S. T.	u	p
DENEY	13	13,04	169,50	77,500	,978
KONTROL	12	12,96	155,50		

Ters yüz öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile kontrol grubu Tutum Ölçeği, toplam ön test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann Whitney U testinin sonucuna göre deney grubu tutum ölçeği toplam ön test puanları (Ortanca=13,04) ile kontrol grubu tutum ölçeği toplam ön test puanları (Ortanca=12,96) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. (U= 77,500, $p>,05$) bu sonuca göre gruplar arasında, Tutum Ölçeği toplam ön test düzeyinde herhangi bir fark olmadığı görülmektedir.

Grup değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubu arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları bakımından anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 19: Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları:

	N	S. O.	S. T.	u	p
DENEY	13	14,27	185,50	61,500	,369
KONTROL	12	11,63	139,50		

Ters yüz öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile kontrol grubu Tutum Ölçeği toplam son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann Whitney U testinin sonucuna göre deney grubu tutum ölçeği, toplam son test puanları (Ortanca=14,27) ile kontrol grubu tutum ölçeği toplam son test puanları (Ortanca=11,63) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir (U= 61,500, $p>,05$). Bu sonuca göre gruplar arasında Tutum Ölçeği toplam son test düzeyinde herhangi bir fark olmadığı görülmektedir.

3.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Cinsiyet değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği alt boyutları arasında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grubundaki kız ve erkek öğrenci grupları arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutum ölçeği alt boyutları arasında anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test-son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 20: Deney Ve Kontrol Grubunda Yer Alan Kız Ve Erkek Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların alt faktörler bakımından sonuçları:

FAKTÖRLER	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Sevme Ön Test	Kız	18	24,33	6,49	23	,77	,445
	Erkek	7	26,42	4,54			
Sevme Son Test	Kız	18	23,77	6,92	23	,94	,355
	Erkek	7	26,71	7,15			
Fayda Ön Test	Kız	18	9,16	4,20	23	,01	,989
	Erkek	7	9,14	3,02			
Fayda Son Test	Kız	18	9,11	3,83	23	,10	,917
	Erkek	7	9,28	3,35			
İlgi Ön Test	Kız	18	8,00	3,95	23	1,36	,185
	Erkek	7	10,14	1,77			
İlgi Son Test	Kız	18	8,00	3,95	23	1,36	,185
	Erkek	7	10,14	1,77			

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
İstek Ön Test	Kız	18	7,66	3,23	23	,16	,867
	Erkek	7	7,42	2,93			
	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
İstek Son Test	Kız	18	7,50	3,20	23	,05	,959
	Erkek	7	7,57	2,63			
	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Ön Test	Kız	18	8,22	4,60	23	0,65	,518
	Erkek	7	9,42	2,22			
	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Güven Son Test	Kız	18	8,55	4,21	23	,223	,826
	Erkek	7	8,14	3,97			

Tabloda görüldüğü üzere Sosyal Bilgiler dersine ait tutumlarında ortalamanın $X=11,93$ olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları yüksek seviye olduğu söylenebilir. Ortalamalara bakıldığında sevmeye alt boyutunun en yüksek, istek alt boyutunun da en düşük olduğu görülmektedir. Cinsiyet gruplarında yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği alt boyutlarında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir düzeyde farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

3.1.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular

Grup değişkeni açısından Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği alt boyutları arasında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Problemi için;

Sosyal Bilgiler 6.sınıf Kültür ve Miras ünitesinde deney ve kontrol grupları arasında Sosyal Bilgiler dersine karşı tutum ölçeği alt boyutları arasında anlamlı şekilde bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere ön test-son test sonuçları analiz edildi ve aşağıdaki tabloda verildi.

Tablo 21: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğine verdikleri cevapların alt faktörler bakımından sonuçları:

		N	S. O.	S. T.	u	p
FAKTÖRLER						
	Sevme Ön Test	DENEY	13 13,12	170,50	76,500	,935
		KONTROL	12 12,88	154,50		
		N	S. O.	S. T.	u	p
Sevme Son Test	DENEY	13 14,81	192,50	54,500	,200	
	KONTROL	12 11,04	132,50			
		N	S. O.	S. T.	u	p
FaydaÖn Test	DENEY	13 13,19	171,50	75,500	,889	
	KONTROL	12 12,79	153,50			
		N	S. O.	S. T.	u	p
Fayda Son Test	DENEY	13 12,96	168,50	77,500	,977	
	KONTROL	12 13,04	156,50			
		N	S. O.	S. T.	u	p
İlgi Ön Test	DENEY	13 14,54	189,00	58,000	,264	
	KONTROL	12 11,33	136,00			
		N	S. O.	S. T.	u	p
İlgi Son Test	DENEY	13 14,54	189,00	58,000	,267	
	KONTROL	12 11,33	136,00			
		N	S. O.	S. T.	u	p
İstek Ön Test	DENEY	13 12,12	157,500	66,500	,526	
	KONTROL	12 13,96	167,500			
		N	S. O.	S. T.	u	p
İstek Son Test	DENEY	13 13,27	172,500	74,500	,847	
	KONTROL	12 12,71	152,500			
		N	S. O.	S. T.	u	p
Güven Ön Test	DENEY	13 12,42	161,50	70,500	,680	

		N	S. O.	S. T.	u	p
	KONTROL	12	13,63	163,50		
Güven Son Test	DENEY	13	13,38	174,00	73,000	,784
	KONTROL	12	12,58	151,00		

Tabloda görüldüğü üzere Ters Yüz Öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile kontrol grubu Tutum Ölçeği alt boyutlarının ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann Whitney U testinin sonucuna göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği alt boyutlarında ön test-son test puanları arasında anlamlı bir düzeyde farklılık bulunmamıştır.($p>0,05$)

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi, “Kültür ve Miras” ünitesi yönelik Ters Yüz Öğrenme modelinin öğrencilerin derse karşı olan tutumları ve akademik başarısına olan etkisini tespit etmek amacı ile yapılan bu araştırmanın sonuçları aşağıda sırasıyla açıklanmıştır:

Araştırmada elde edilen bulgularına göre öğrencilere yönelik deneysel işlem öncesinde, ilk olarak akademik başarı için ön test uygulanmış bağımsız örneklem t testi ile Mann ve Whitney U testi ile analizleri yapılmıştır. Cinsiyet değişkeni ve deney kontrol grubu açısından sonuç puanlarına bakılarak aralarında anlamlı bir değişiklik veya farklılığa rastlanmamıştır. Bu, deneysel işlemden önce deney kontrol grupları ve cinsiyet değişkeni açısından önbilgilerinin akademik başarı olarak birbirine denk olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmadan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları araştırılmış ve erkek kız, deney ile kontrol gruplarında Sosyal Bilgiler dersine ait ön test- son test sonuçlarında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bizim araştırmamızla aynı sonuca ulaşan öğrencilerin sosyal bilgiler dersine tutumları arasında anlamlı bir fark sonucuna ulaşamayan Güç (2017) 7. sınıf matematik dersinde rasyonel sayılarda işlemler konulu araştırmasında TYS modeline göre öğrencilerin derse karşı tutumlarında anlamlı bir fark bulamamıştır.

Perçin (2019) yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin akademik başarılarına, teknolojiye karşı tutumlarına etkisini araştırmış araştırma bitiminde her iki grubunda teknolojiye karşı tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığını çalışmasında belirtmiştir.

Bunun yanında araştırmamızın tutum ölçeği sonuçları göz önüne alındığında bu çalışma sonucunda elde edilen verileri destekler nitelikte çalışmalar olduğu gibi desteklemeyen, derse karşı tutumlarında anlamlı bir fark gören çalışmalarda literatürde mevcuttur. Bu sonuçlara etki eden etmenlerden; öğrencilerin teknolojik hazırbulunuşluk seviyeleri ve farklı sınıf branşlarda sonuçların değişebileceğini göz önünde bulundurarak sonuçların literatürde farklı sonuçlar vermesi doğal olarak karşılanabilir.

Şahin (2020), sınıf modeli olarak ters yüz uygulamalarının, ortaokulda 7. Sınıf düzey öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine olan akademik başarı ve tutumlarına yönelik etkisini araştırmış ve TYS modelinin öğrenciler açısından akademik düzeye olumlu etkisinin olduğunu ve derse karşı tutumlar geliştirdiği görüşüne varmıştır.

Yılmaz (2020), hazırlık okulu öğretim görevlerinin tersyüz eğitime yönelik tutumları, hazırbulunuşlukları ve sorunlara ilişkin yaptığı çalışmada öğretim görevlilerinin TYS modeline karşı olumlu tutum geliştirdikleri görülmektedir. Özdemir (2019), Ters geometri öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf uygulamalarının matematik öğretmen adaylarının geometriye olan tutumlarına yönelik etkisini araştırmış ve katılan öğrencilerin Ters Yüz Sınıf modeline karşı olumlu tutum geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Literatür incelendiğinde araştırmamızın sonuçlarıyla yüzde yüz örtüşmemektedir bu durum gayet normal olmakla birlikte etki eden bir takım etkenler bulunmaktadır. Bunlar; öğrencilerin teknolojiye yatkınlığı ve sahipliği, öğrenci öğretmen veli, okul idaresinin TYS modeline bakış açıları olabilir bu bakış açılarındaki farklılık araştırmanın sonuçlarına yansımıştır.

Deney grubunun Ters Yüz Sınıf modeli ile akademik başarı son testinde almış olduğu sonuç bakımından, geleneksel sınıf yöntemi ile ders işlemiş kontrol grubu arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu fark deney grubu lehine olmuştur. Ters Yüz Sınıf modelinin akademik olarak öğrencilerin başarılarına olumlu yönde etki ettiğini göstermektedir.

Literatür incelendiğinde yine bizim çalışmamızla aynı sonuca ulaşan Sağlam(2016) İngilizce dersinde uyguladığı ters yüz öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Şerefli (2020),Sosyal Bilgiler alanında yaptığı ters yüz öğrenmenin geleneksel yöntemle göre öğrencilerin akademik başarıları artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Başarı açısından Ters Yüz Sınıf uygulaması ile ders yapan öğrencilerin geleneksel ders işleme yöntemlerin kullanıldığı ve işlenen öğrencilere oranla daha başarılı oldukları görülmüştür.

Alan yazın incelendiğinde bu araştırmanın sonuçlarını destekleyen birçok çalışmanın olduğu görülmektedir. Boyraz (2014),İngilizce eğitiminde uyguladığı tersyüz edilmiş sınıf modeli ile yapmış olduğu araştırmasında Ters Yüz Sınıf modelinin

karşılaştırıldığı geleneksel eğitim yöntemine göre öğrencilerin akademik başarısını düzeylerinin daha fazla artırdığı sonucuna varmıştır.

Söğüt(2019) 5. Sınıf, Sosyal Bilgiler dersinde Ters Yüz Sınıf modeli ile etkin vatandaşlık alanının işlenmesi ve öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisi incelenmiş Milli Eğitimin Öngördüğü öğrenme şekline göre TYS modelinin Öğrenciler Üzerinde akademik başarının arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

TYS modelini destekleyen diğer bir çalışma Uzun (2019) tarafından yapılmış, 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Ters Yüz Sınıf modeli ile üretim, dağıtım ve tüketim ünitesi uygulamasının öğrencilerin akademik anlamda başarısına olan etkisini incelemiş ve araştırma sonucunda Ters Yüz Sınıf modeli ile üretim dağıtım ve tüketim ünitesinin işlenmesi, öğrencilerin akademik başarılarına yönelik olumlu etkisinin olduğunu tespit etmiştir.

Bursa (2019), Ters Yüz Sınıf uygulamaları ile Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarı ile sorumluluk düzeylerine olan etkisi incelenmiş ve sonuç TYS modeli lehine akademik başarının arttığı gözlemlenmiştir. Dursunlar (2018) 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi yaşayan demokrasi ünitesinin Ters Yüz Sınıf uygulamaları modelinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini araştırmış sonuç olarak; TYS modelinin kullanışlılık, verimlilik ve öğrenciyi derse daha aktif hale getirmesi bakımından olumlu sonuçları olduğunu ortaya koymuştur. Nayci(2017) Sosyal Bilgiler öğretiminde Ters Yüz Sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesini incelemiş ve TYS modeli öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yükseldiğini aynı zamanda modelin kendilerine çalışma,tekrar ya da ders takibi noktasında zaman ve mekân esnekliği tanıdığını ifade etmiştir.

McLaughlin ve diğ. (2014) hemşirelik bölümü öğrencilerine yönelik yapılan bu araştırmada, derslerinde Ters Yüz Sınıf uygulamaları kullanmışlardır. Araştırmalarında sonuç olarak uygulamaların öğrencilerin akademik başarısını ve de öğrencilerin derse karşı olan ilgisini artırdığını görmüşlerdir.

Mason, Shuman, Cook (2013), Mühendislik öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada Ters Yüz Sınıf modelinin mühendislik eğitiminde etkililiğini araştırmışlar ve Ters Yüz Sınıf uygulamaları yönteminin öğrenci başarısını artırdığını ve de ders sırasında daha fazla içeriği ulaşılabildiğini belirtmişlerdir.

Wiginton (2013), araştırmasını 9. sınıf öğrencileri üzerinde matematik dersi için yapmıştır. Araştırmasında matematik dersinde Ters Yüz Sınıf modelinin kullanılmasının ders başarısı yönünde olan etkisini araştırmıştır. Araştırma 3 grup olarak geleneksel eğitim alanı, ters yüz edilmiş aktif öğrenme alanı, ters yüz edilen tam öğrenme modeli şeklinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda ters yüz modelinde eğitim gören öğrenciler, geleneksel ortamda eğitim gören öğrencilere göre anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Matematik dersinde Ters Yüz Sınıf modelinde eğitim alan öğrenciler diğer öğrencilere oranla daha başarılı olduğu görülmüştür.

Touchton (2015), Strayer (2012), Stone (2012) yaptıkları araştırmaların sonucunda Ters Yüz Sınıf modelinin bu çalışmayı destekler nitelikte sonuçlar elde ettiğini görüyoruz. See ve Conry (2014) Klinik eczacılık pratiklerine ilişkin yaptıkları çalışmalarında bir gelişim programını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Çalışmalarını 34 fakülte ile iş birliği içinde yürütmüşlerdir. 20 fakülte ödevleri, 23 fakülte sınıf içi atölyeleri, 28 fakülte ters yüz öğrenme modeli ile ödevlerin ve atölye çalışmalarının akademik başarıyı olumlu etkilediğini çalışmalarında belirtmişlerdir. Prefume (2015), araştırmaya katılan öğrencilerin TYS modeliyle derse karşı olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna varmıştır.

TYS modeliyle öğrencilerin akademik başarılarındaki artışın öğrencilerin öğretmene daha fazla ihtiyaç duyduğu ödev yaptığı süreçte öğrenci öğretmen etkileşiminin daha fazla olması ve üst düzey bilişsel becerilerin ödev ve etkinlik yaptığı süreçte gerçekleştiği TYS modelinde başarıyı arttırdığı söylenebilir. Öğrencilerin teknolojiyle iç içe olması ve kendi öğrenme hızı ve istediği zaman diliminde dersi dinleme imkânının olması, öğretmen öğrenci etkileşiminin daha fazla olması TYS modelinde başarıyı arttıran diğer bir unsur olduğu düşünülmektedir.

5. ÖNERİLER

Araştırmanın Sonuçlarına İlişkin Öneriler.

- Video oluşturmak veya bulmak zaman almaktadır, Sonrasında Ters Yüz Sınıf modelinde işin çoğu yapıldığı için öğretmek daha az zaman almaktadır.
- Öğrenciler sınıfa geldiklerinde farklı hazırlık seviyelerine sahip olabiliyorlar öncelikle bunu dengelemek adına daha hazırlıklı olan öğrenciler diğerlerine yardım edebilir.
- Öğrencilerin odaklanmasını sağlamak oluşturulan videoların uzunluklarının iyi ayarlanması gerekmektedir.(daha kısa ve öz, eğlenceli, işe dönük videolar) Aksi halde sıkıcı ve odaklanamama durumu olabilmektedir.
- TYS modelinin uygulanabilmesi için okulun öğrencilerin bir takım alt yapıya sahip olması gerekmektedir. Ders içi ve ders dışı video ders notları, çevrim içi ve çevrim dışı materyallerin hazırlanması için uygulama öncesinde yeterince zaman ayrılmalıdır.

Araştırmaya Esas Öneriler

- Bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi 6. Sınıf kültür ve miras ünitesini kapsamaktadır farklı sınıf ve öğrenme alanlarına Ters Yüz Sınıf modeli uygulanabilir.
- Nitel araştırmalar yapılabilir.
- Bu araştırmamız 5 hafta ile sınırlıdır. Daha uzun süreli araştırmalar yapılabilir.
- Araştırmamızda deney kontrol gruplu yarı deneysel model kullandık. Daha derinlemesine araştırmalar için nitel verilerin ön plana çıktığı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- A.Step-by(2019), Step Guide DesigningIn-classActivitiesforFlippedClassroom: A Step-by-step GuideTheUniversity of Hong Kong.
- Abeyssekera, L.,&Dawson, P. (2014). Motivationandcognitiveload in theflippedclassroom: Definition, rationaleand a callforresearch. HigherEducationResearch& Development, 34(1), 1-14. doi. 10.1080/07294360.2014.934336
- Akşit, İ. (2011). İlköğretimde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Denizli-Erzurum örneği). Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Aydoğdu A. (2015)<https://aydogdu16.wordpress.com/2015/05/22/flipped-classroom/>
- Baker, J. W. (2000). Theclassroomflip: Using web coursemanagementtoolstobecometheguidebytheside. In J. A. Chambers (Ed.), Selectedpapersfromthe 11th internationalconference on collegeteachingandlearning(pp. 9-17). Jacksonville: Florida CommunityCollege.
- Başol, G. (2016). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi. S.42
- Bates, S. P.,&Galloway, R. K. (2012). Theinvertedclassroom in a largenrolmentintroductoryphysicscourse: A casestudy. Proceedings of theHigherEducation Academy Science, Technology, EngineeringandMathematics (HEA STEM) Learning andTeaching Conference. doi:10.11120/stem.hea.
- Bergmann, J.,&Sams, A. (2012). Flipyourclassroom: Reach everystudent in everyclasseveryday. New York, NY: International SocietyforTechnology in Education.

- Bergmann, J.,Sams, A., 2012a. Flipyourclassroom: Reach everystudent in everyclasseveryday. International SocietyforTechnologyInEducation (ISTE Washington USA).
- Bergmann, J.,Sams, A., (2012b). BeforeYouFlip, ConsiderThis. Phi Delta Kappan, 94(2), 25-25.
- Bergmann, JonathanandAaronSams (2012). “How the **Flipped Classroom** is Radically
- Boyraz, Serkan (2014); ‘İngilizce Öğretiminde Tersine Eğitim Uygulamasının
- Bursa,Sercan (2019) Sosyal Bilgiler dersinde ters-yüz sınıf uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve sorumluluk düzeylerine etkisi’’ Doktora Tezi Anadolu Üniversitesi ESKİŞEHİR 2019.
- Ceylaner, Sibel. (2016). Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Yönteminin Öğrencilerin Öz Yönetimli Öğrenmeye Hazırbulunuşluklarına ve İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Creswell, J. W. (2012). “EducationalResearch: Planning, Conducting, andEvaluating, QuantitativeandQualitativeResearch” (4. b.). New York: Pearson.
- Çalışkan, H. (2010). İlköğretim altıncı ve yedinci sınıflar Sosyal Bilgiler programına ilişkin öğretmen görüşleri. Çağdaş Eğitim Dergisi, 35(377), 31-40.
- Çalışkan,H (2008) İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde AraştırmayaDayalı Öğrenme Yaklaşımının Derse Yönelik Tutuma,Akademik Başarıya Ve Kalıcılık Düzeyine Etkisi Doktora Tezi Ankara
- Çavdar, Ö. E.(2018). Integratingflippedclassroomapproachintotraditional English class / Ters Yüz Sınıf yaklaşımının geleneksel İngilizce dersi ile bütünleştirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi) Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Çukurbaşı, B. (2016). Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli ve Lego-Logo Uygulamaları ile Desteklenmiş Probleme Dayalı Öğretim Uygulamalarının Lise Öğrencilerinin

Başarı ve Motivasyonlarına Etkisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 188s, Sakarya.

De Lozier, S. J.,&Rhodes, M. G. (2017). Flippedclassrooms: A review of keyideasandrecommendationsforpractice. *EducationalPsychologyReview*, 29 (1), 141-151.

Demiralay, R. (2014). Evde ders okulda ödev modelinin benimsenmesi sürecinin yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Demiralay, R., Karataş, S. (2014). Evde Ders Okulda Ödev Modeli. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 333-340.

Demirel, Ö. (1997). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. s:107 (Birinci Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Doğan, T. G. (2015). Sosyal medyanın öğrenme süreçlerinde kullanımı: Ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımına ilişkin öğrenen görüşleri. (2), 24-48.

Dursunlar, Ersin(2018)’’ Ters Yüz Sınıf modelinin 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi yaşayan demokrasi ünitesinde öğrencilerin akademik başarısına etkisi ‘’ Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 2018

Erdoğan, E.(2018).Sosyal Bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modelinin kullanımı/ *Theuse of flippedclassroom model in socialstudiesteaching.(Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi ,Ankara*

Erdoğan, M. (2009). Yapılandırmacı yaklaşıma göre tasarlanmış Sosyal Bilgiler sınıfına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ertürk , H. S. (1975). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Cihan Matbaası.

Flipped Learning Network. [17.01.2018]. FlipLearning.TheFourPillars of F-L-I-P http://flippedlearning.org/cms/lib07/VA01923112/Centricity/Domain/4%20%20%20%20%206/FLIP_handout_FNL_Web.pdf.

Fulton, K. (2012). "UpsideDownand Inside Out: FlipYourClassroomtoImproveStudent Learning." Learning &LeadingwithTechnology, 39(8),12-17.

Gömlüksiz, Kan (2013) Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması.Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 23, Sayı: 2, Sayfa: 139-148, Elazığ-2013

Görü Doğan, T.(2015). Sosyal Medyanın Öğrenme Süreçlerinde Kullanımı: TersYüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Öğrenen Görüşleri. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(2), 24-48.

Görü Doğan, T.,(2015). Sosyal Medyanın Öğrenme Süreçlerinde Kullanımı: TersYüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Öğrenen Görüşleri. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(2), 24-48.

Gültekin, M. ve Karadağ, R. ve Yılmaz, F. (2007). "Yapılandırmacılık ve Öğretim Uygulamalarına Yansımaları." Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2) 503-528. Eskişehir.

Hamdan , McKnigh (2013).FlippedLearning A Review Of A Review Of FlippedLearning) Flipped Learning Network

Hayırsever, F., Orhan, A., (2018). Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2), 572-596.

https://www.academia.edu/keypass/ZkIHRC9TTIUrL1hIMFM1d0FUbkRwcHIxZ0owVHh1VW9FVHFySk5mVEVLcz0tLWdQZ3VvczRmbzg4QXg0emFzaThmSkE9PQ==--4CF6F78250C285D6072BE678A05B432369D5A130/t/fUqNU-NvStmfx-yVkgw/resource/work/33475852/FLIPPED_LEARNING_A_REVIEW_OF_A_REVIEW_OF_FLIPPED_LEARNING?email_work_card=title

Jeremy F. Strayer(2012). How learning in an invertedclassroominfluencescooperation, innovationandtaskorientation<https://doi.org/10.1007/s10984-012-9108-4>

- Julia E. Stephenson, Clifford Brown, Darren K. Griffin (2008) Electronic delivery of lectures in the university environment: An empirical comparison of three delivery styles
- Karadeniz, A. (2015). Ters-yüz edilmiş sınıflar. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4(3), 322-326.
- Karataş, S.(2014).Evde Ders Okulda Ödev Modeli.Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Ağustos 2014 Cilt: 3 Sayı: 3 Makale No: 31 ISSN: 2146-9199
- Koçak, Z.(2019). Ters yüz öğrenmenin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarısına etkisi / The effect of flipped learning on students' academic success (Yüksek Lisans Tezi) İnönü Üniversitesi, Malatya.
- LaFee, S. (2013). Flipped learning. The Education Digest, November (2013), 13-18
- Lage, M. J., Platt, G. J., Treglia, M. (2000). Inverting the Classroom: A Gateway to Creating an Inclusive Learning Environment. The Journal of Economic Education, 31(1), 30-43.
- Lage, M. J., Platt, G., & Treglia, M. (2000). Inverting the classroom: A gateway to creating an inclusive learning environment. Journal of Economic Education, 31(1), 30-43. doi.10.2307/1183338 .
- Mason, Gregory, Teodora Rutar Shuman, Kathleen E. Cook.(2013). Comparing the Effectiveness of an Inverted Classroom to a Traditional Classroom in an Upper-Division Engineering Course. IEEE Transactions On Education. c. 56. s. 4: 430-435.
- Maureen J. Lage, Glenn J. Platt & Michael Treglia (2000) Inverting the Classroom: A Gateway to Creating an Inclusive Learning Environment, The Journal of Economic Education, 31:1, 30-43, DOI: [10.1080/00220480009596759](https://doi.org/10.1080/00220480009596759)
- McLaughlin, Jacqueline, Mary Roth, Dylan M. Glatt, Nastaran Gharkholonarehe, Christopher A. Davidson, Latoya M. Griffin, Denise A. Esserman, Russel j. Mumper. (2013). Pharmacy Student Engagement, Performance, and Perception

in a FlippedSatelliteClassroom. AmericanJournal of PharmaceuticalEducation. c.77. s. 9: 1–8.

Meydan, A.(2010).Öğrenmeyi Öğrenme Stratejilerinin Öğrencilerin Dördüncü Sınıf “Yaşadığımız Yer” Ünitesini Öğrenmelerine ve Kalıcılığa Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi • 23 / 2010

Millard, E. (2012). 5 reasonsflippedclassroomwork. University Business, 26-29

Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018). (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar) Ankara

Milman, Natalie B. (2012). “The **Flipped Classroom** Strategy: What Is Itand How Can It Best Be

Nayci, Ömer (2017) “ Sosyal Bilgiler öğretiminde Ters Yüz Sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesi “Ankara Üniversitesi Doktora Tezi ANKARA

Natalie B Milman (2012) TheFlippedClassroomStrategy: What Is Itand How Can It Best Be Used? Distance Learning

Onuk, Ö. (2007). Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin öğretmenliğe güdülenmeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara

Osguthorpe, R. T. andGraham, C. R. (2003). Blendedlearningenvironmentsdefinitionsanddirections. TheQuarterlyReview of DistanceEducation, 4(3), 227-233.

Overmyer, J. (2012), September/October). Flippedclassrooms 101. Principal, 46–47

Ök, S.(2019).Ters yüz öğrenme ortamlarında öğrencilerin akademik başarılarının ve öz-düzenleyici öğrenme becerilerinin araştırılması / Investigation of academicachievementand self-regulation of students in flippedclassroom. (Yüksek Lisans Tezi) Balıkesir Üniversitesi.

- Özdemir, S. & Akkaya, N. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi (Gzmir/Buca örneği), Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,2(1), s. 75-96.
- Özdemir,M.Çayan (2019) ‘’Ters yüz edilmiş sınıf uygulamalarının geometri öğretiminde kullanılmasının matematik öğretmeni adaylarının geometriye yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi’’Yüksek Lisans Tezi Bayburt Üniversitesi. 2019
- Özgüven, G. E. (1998). Bireyi Tanıma Teknikleri, , Ankara: Pdrem Yayınları.
- Öztürk, S. & Alper, A. (2019). Programlama öğretimindeki ters-yüz öğretim yönteminin öğrencilerin başarılarına, bilgisayara yönelik tutumuna ve kendi kendine öğrenme düzeylerine etkisi. Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi), 3(1), 13- 26.
- Phillips CR, Trainor JE. (2014). Millennialstudentsandtheflippedclassroom. Proceedings of ASBBS; 21:519-530
- Sağlam, D, (2016)’Ters-Yüz Sınıf Modelinin İngilizce Dersinde Öğrencilerin Akademik BaşarılarınaVe Tutumlarına Etkisi’ Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak
- Sakar, D.,Uluçınar Sağır, Ş., (2017). Eğitimde Ters-Yüz Çevrilmiş Sınıf Uygulamaları. International Journal of SocialSciencesandEducationResearch, 3(5), 1904-1916.
- See, S.,&Conry, J. M. (2014). Flip My Class! A facultydevelopmentdemonstration of a flipped-classroom. Currents in PharmacyTeachingand Learning, 6(4), 585-588.
- Söğüt,Melike(2019)’’ Sosyal Bilgiler 5.sınıf etkin vatandaşlık öğrenme alanının ters-yüz sınıf modeline göre işlenmesinin öğrencilerin akademik başarıya etkisi’’Yüksek Lisans Tezi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Ağrı 2019
- Sönmez,İ.(2019). Ters Yüz Edilmiş T.C. inkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersğnde Eğitim Bilişim Ağı Kullanılarak Yapılan Öğretimin ÖğrenciğlerğnAkademğkBağarı Ve Tutumlarına Etkisi .yüksek lisans tezi amasya üniversitesi

- Stone, B. Bethany. (2012). Flipyourclassroomtoincreaseactivelearningandstudentengagement. 28th Annual Conference on DistanceTeaching& Learning. Columbia: University of Missouri: 1-5. Erişim adresi: <https://docplayer.net/7902069-Flip-yourclassroom-to-increase-active-learning-and-student-engagement.html>
- Strayer, J. F. (2012). How Learning in an InvertedClassroomInfluencesCooperation, InnovationandTaskOrientation. Learning EnvironmentsResearch, 15(2), 171-193. doi: 10.1007/s10984-012-9108-4
- Şahin, Ş, (2020) “ Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamalarının, Ortaokul Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Akademik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi”Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi,Sakarya.
- Şenel, N, (2017). Çevrilmiş sınıf modelinin yabancı dil olarak Fransızca öğrenimine etkisinin incelenmesi. Anadolu Üniversitesi.
- Şerefli, B, (2020)“Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli: Akademik Başarıya, Tutuma Etkisi Ve Öğrenci Görüşleri” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Tangülü, Z.,&Çıdaçı, T. (2014). Ortaokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersine giren branş öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 227-242.
- Taşpınar, M.,& Tuncer, M. (2008). Sanal ortamda eğitim ve öğretimin geleceği ve olası sorunlar. Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 125-144.
- Thorne, K. (2003). Blendedlearning: How tointegrate on-lineandtraditionallearning, London: KoganPage.
- Topalak, Şerife (2016). Çevrilmiş öğrenme modelinin başlangıç seviyesi piyano öğretimine etkisi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Touchton, M. (2015). Flippingtheclassroomandstudentperformance in advancedstatistics: Evidencefrom a quasi-experiment. Journal of PoliticalScienceEducation, 11(1), 28-44

Transforming Learning.” *The Daily Riff*, <http://www.thedailyriff.com/articles/how-the-flipped-classroom-is-radically-transforming-learning-536.php>

Tucker, B. (2012). Theflippedclassroom. *EducationNext*., 12(1), 82-83

Tucker, Bill. [15.12.2017]. Online Instruction At Home Frees Class Time For Learning. www.educationnext.org.

Ufuk, T, (2020) Hazırlık okulu öğretim görevlerinin ters-yüz eğitime yönelik tutumları, hazır bulunuşlukları ve sorunlara ilişkin nitel bir çalışma Yüksek Lisans Tezi Ufuk Üniversitesi 2020

Used?” *Distance Learning*, Volume 9, Number 3, 85-87

Uzun, E.(2019) Ters Yüz Sınıf modelinin 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi üretim dağıtım ve tüketim ünitesinde uygulanmasının akademik başarıya etkisinin incelenmesi” Yüksek Lisans Tezi Aksaray Üniversitesi 2019

Ünsal, H. (2010). Yeni bir öğrenme yaklaşımı: Harmanlanmış öğrenme. *Milli Eğitim*, 40(185), 130-137.

Wiginton, B. L. (2013). FlippedInstruction: an InvestigationintotheEffect of Learning Environment on Student Self- Efficacy, Learning Style, andAcademicAchievement in an Algebra I Classroom. DoctoralThesis, TheUniversity of Alabama, Tuscaloosa, Alabama

Yavuz, M. (2016). Ortaöğretim düzeyinde Ters Yüz Sınıf uygulamalarının akademik başarı üzerine etkisi ve öğrenci deneyimlerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Yılar, M. B. (2015). Sosyal Bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarılarına, demokratik tutumlarına ve sosyal becerilerine etkileri. (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 389160)

Yıldız, Y.,(2017). Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Motivasyonları ve Performansları Üzerine Etkisinin

İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 180s, İstanbul.

Yılmaz, K.,&Tepebaş, F. (2011). İlköğretim düzeyinde Sosyal Bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar: Mesleğine yeni başlayan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1), 157-177.

Yurdagül, C.(2018).Theeffect of flippedclassroom as a teachingstrategy on undergraduatestudents' self-efficacy, engagementandattitude in a computer programmingcourse / Programlamaya giriş dersinde bir öğretim stratejisi olarak kullanılan ters-yüz edilmiş sınıf yaklaşımının, üniversite öğrencilerinin öz yeterliliklerine, katılımlarına ve tutumlarına olan etkisi. (Doktora Tezi)Orta Doğu Teknik Üniversitesi,Ankara

Zownorega, J. S. (2013). Effectiveness of flippingthe classroom in a honorslevel, mechanics-basedphysicsclass. Master'sThesis. Eastern Illinois University.

Zownorega, S. J. (2013). Effectiveness of flippingthe classroom in a honorslevel, mechanicsbasedphysicsclass (Master'sthesis, Eastern Illinois University). Retrievedfrom<https://thekeep.eiu.edu/theses/1155/>

EKLER

Ek – 1 : Ölçek Kullanım İzni

TEZ ÇALIŞMASINDA ÖLÇEĞİNİZİN KULLANILMASI HAKKINDA Gelen Kutusu x

Idris ŞAHİN

SAY GİDEĞER HOCAM, NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ-I VELİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS YAPMAKTAYIM. Y...

5 May 2018 15:09

aybe ölkü kan <aulkukan@yahoo.com>

Alıcı: ben

5 May 2018 15:35

İdris Bey merhaba ölçeği kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar diliyorum.

[Android'de Yahoo Postadan gönderildi](#)

16:09'56' 5 May 2018 Cmt tarihinde, Idris ŞAHİN

<sahinidris@gmail.com> şunu yazdı:

SAYGIDEĞER HOCAM,

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ-I VELİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS YAPMAKTAYIM.

YAPACAĞIM TEZ ÇALIŞMASINDA SİZİN "**SOSYAL BİLGİLER DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**"ADLI MAKALENİZDE YER VERDİĞİNİZ SOSYAL BİLGİLER DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİNİ KULLANMAK İSTİYORUM. İLGİLİ TUTUM ÖLÇEĞİNİN KULLANIMI KONUSUNDA GEREKLİ İZİNİN TARAFINIZCA VERİLMESİNİ RICA EDERİM.

İDRİS ŞAHİN

TEL:05078230000

sahinidris@gmail.com

Merkez NEVŞEHİR

Ek – 2 : Valilik İzin Dilekçesi

T.C.
NEVŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 49405861-774.01.01-E.22221291
Konu : Araştırma İzni
(İdris ŞAHİN)

20/11/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :a) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 12/11 /2018 tarihli ve 300-E.5607 sayılı yazısı.
b)Nevşehir Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 19/11/2018 tarihli ve 22100726 sayılı yazısı.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İdris ŞAHİN ' in "Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi" konulu teziyle ilgili anket çalışmasını, dilekçesinde belirttiği ilimiz merkez okullarında uygulama yapmak için izin talep etmektedir.

Anılan araştırma izninin 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında, ilimiz Merkezindeki dilekçede belirtilen okullarda, gönüllülük esasına dayalı, eğitim öğretimi aksatmamak şartı ve Okul Müdürlüğünün muvafakatinde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Murat DEMİR
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
20/11/2018

Aydın ABAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Yeni Kayseri Cad. Hükümet Konağı 50100 NEVŞEHİR Ayrıntılı bilgi için: E.YAZICI - VHKI
Elektronik Ağ: www.nevsehirmeb.gov.tr Tel: (0 384) 213 79 33 -166
e-posta: hizmetci50@meb.gov.tr Faks: (0 384) 213 20 68

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 062f-42cc-33d6-ace0-0595 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-3:Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği

F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi 2013-23/2

Ek-1 Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Sosyal Bilgiler benim için önemli bir derstir.					
2. Sosyal Bilgiler dersinin bir an önce bitmesini isterim.*					
3. Gelecekte Sosyal Bilgiler öğretmeni olmak isterim					
4. Sosyal Bilgiler dersine çalışmaktan nefret ederim.*					
5.Sosyal Bilgiler dersindeki konulara merak duyarım.					
6. Sosyal Bilgiler dersindeki konular, ilgimi çeker.					
7. Sosyal Bilgiler dersine çalışmak yorucudur.*					
8. Sosyal Bilgiler dersi yerine, başka dersleri tercih ederim.*					
9.Kendimi iyi ifade edebildiğim derslerden biri, Sosyal Bilgilerdir.*					
10. Ne yaparsam yapayım, Sosyal Bilgiler dersinde başarılı olamam.*					
11. Sosyal Bilgiler dersine çalışırken sıkılmam.					
12. Sosyal Bilgiler dersini ilgilyle takip ederim.					
13.Sosyal Bilgiler dersinde kendimi gergin hissederim.*					
14. Sosyal Bilgiler dersinin başlamasını heyecanla beklerim.					
15. Sosyal Bilgiler dersinde zorlanırım.*					
16. Boş zamanlarımda, Sosyal Bilgiler dersine ilişkin bir şeyler okumaktan hoşlanırım.					
17. Sosyal Bilgiler dersini daha uzun süre işlemek isterim					
18. Keşke Sosyal Bilgiler dersi hiç olmasaydı.*					
19. Sosyal Bilgiler, kendimi yetersiz hissettiğim derslerden biridir.*					
20. Sosyal Bilgiler dersinin işlenmesini hiç istemem.*					
21. Sosyal Bilgiler dersini gerekli bulurum.					
22. Sosyal Bilgiler dersindeki konular ilgimi çeker.					
23. Sosyal Bilgiler dersinde öğrendiklerim, bana hiç fayda sağlamaz.*					
24. Sosyal Bilgiler dersinde görev almaktan memnun olurum.					
25.Sosyal Bilgiler dersinin başlamasını hiç istemem.*					
26.Sosyal Bilgiler dersinde, kendimi güvende hissederim.					
27. Sosyal Bilgiler gereksiz bir derstir.*					
28. Sosyal Bilgiler dersinin bitmesini istemem.					
29. Sosyal Bilgiler dersini sevmem.*					

*Olumsuz tutum maddeleri

Ek-4:Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF 2. ÜNİTE BAŞARI TESTİ

SORULAR:

1-) Orta Asya Türk Devletleri, kendi ana yurtlarında genelde kalıcı eser bırakamamışlardır. Bunun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Sürekli savaşların olması,
- B)Ekonomik yapıların el vermemesi,
- C)Göçebe bir hayat sürmeleri,
- D)Ticarete önem vermemeleri

2-)Türkler yerleşik hayata zor alıştıkları için onlarla ilgili bilgiyi başka kaynaklardan araştırmak zorunda kalıyoruz.

Orta Asya Türk Tarihi'ni daha ayrıntılı bir şekilde araştırmak isteyen bir tarihçi, aşağıdaki ülkelerden hangisinin kaynaklarından yararlanmak zorundadır?

- A)Çin
- B)Hindistan
- C)İran
- D)Rusya

3-)Peygamber Efendimiz (SAV) aşağıdaki savaşlardan hangisine bizzat katılmamıştır?

- A) Hendek
- B) Puvatya
- C) Bedir
- D) Uhud

4-) 751 yılında Çinliler ile Araplar arasında yapılan Talas Savaşı'nda Karluk Türklerinin Araplarla beraber Çinlilere karşı savaşmaları, Türkler açısından aşağıdaki olumlu sonuçlardan hangisini doğurmuştur?

- A)Türkler arasında İslamiyet'in yayılmaya başlaması,
- B)Türklerin savaş tekniklerini geliştirmeleri,
- C)Türklerin, dünyada kendilerini duyurmaları,
- D)Türklerin Çin baskısından tamamen kurtulması,

5-)Orta Asya Türk devletleri'nin yazılı kanunları yoktu. Adalet, gelenek ve göreneklere göre yürütülüyordu. İşte bu adalet sistemine ne ad verilir?

- A)Yuğ
- B)Töre
- C)Balbal
- D)Şad

6-) Orta Asya'da yapılan kazılarda değirmen, saban ve tohumlar bulunmuştur. Bu bilgiye dayalı olarak buradaki yaşam ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A)Tarım yapmaktadırlar
- B)Ekip biçmesini bilmektedirler
- C)Beslenmelerinde tarım ürünleri yer almaktadır
- D)Süs eşyası yapmayı bilmektedirler

7-)Türk'lerde toprak "yurt" olarak isimlen-dirilmekteydi. Türkler sadece hür yaşadıkları toprakları yurt kabul etmişler bağımsızlıklarını kayb ettikleri zaman topraklarını da kolayca terk etmişlerdir.

Yukarıda verilen bilgilerde Türklerin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A-Yerleşik Düzene Bağlılıkları
B-Geçmiş Hatıralarını Canlı Tuttukları
C-İnanç Sistemleri
D-Vatan sevgisi ve bağımsızlık anlayışları

- 8-) -I.İpek Yolunu denetimleri altına almaları
II. Devlet işlerini kurultay adına bir mecliste görüşmeleri
III.Onluk düzeni kurarak askerlik sisteminin temelini atmaları.

Yukarıdaki bilgilerden hangisi ya da hangileri Asya Hunları'nın teşkilatlanmaya başladıklarını gösterir?

- A-Yalnız I B-Yalnız II C Yalnız III D-II ve III

- 9) I. İslamiyet'in yayılmak istenmesi
II. Hızlı nüfus artışı karşısında otlakların yetersiz kalması
III. Türk boyları arasında hakimiyet mücadelesinin yaşanması

gelişmelerinden hangileri, Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinin nedenlerindedir?

- A)Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III

10-)Türk mimarisinde ilk kervansaray yapımını Karahanlılar gerçekleştirmiştir. Türkiye Selçukluları ile kervansaray yapımına çok önem verilmiş ve bu alanda ileri gitmişlerdir. **Bunun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A-Asker yetiştirmek B-Yolcuları korumak
C-Ticareti geliştirmek D-İslamı yaymak

11-) Türk devletlerinde Hakan, yaptığı her işi halkının refahını temin için yapmaktadır. Orhun kitabelerinde "Fakir milletin zenginleştirilmesi, açların doyurulması, çıplakların giydirilmesi" **gibi anlatımlar bize Türk devlet anlayışının nasıl bir yapıda olduğunu göstermektedir?**

- A) Sosyal devlet anlayışına sahip
B) Laik devlet anlayışına sahip
C) Teokratik devlet anlayışına sahip
D) Kutsal devlet anlayışına sahip

12-)Kavimler Göçü'nün sonuçlarından bazıları şunlardır:

- Avrupa'nın bugünkü etnik yapısı ortaya çıkmıştır.
- Avrupa'da Avrupa Hun Devleti kurulmuştur.
- Avrupa'da Feodalite(Derebeylik) rejimi ortaya çıkmıştır.
- Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır.

Verilen bilgilerde Kavimler Göçü'nün**hangi sonuçları üzerinde durulmuştur?**

- A-)Siyasi B-) EkonomikC-)Dini D-) Askeri

13) “Malazgirt Zaferi’nden sonra ,Türkmenler gruplar halinde Anadolu’ya gelerek yerleşmişler ve Anadolu’da ilk Türk beyliklerini kurmuşlardır.”

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Bizans’ın Anadolu’daki etkinliğini artırmasına,
- B) Anadolu’da Türk kültürünün yayılmasına,
- C) Anadolu’nun Türkleşmesinin hızlanmasına,
- D) Anadolu’da Türk nüfusunun artmasına,

14-) Kağan öğretmen,öğrencilerinden Anadolu’nun Türk yurdu haline gelmesi için yapılan mücadelelere örnek vermelerini istemiş ve bazı öğrenciler şu örnekleri vermişlerdir.

Alperen → Malazgirt Savaşı

→

Melis; -Miryakefalon

Ceren → Pasinler Savaşı

Emre → Ankara Savaşı

Hangi öğrencinin verdiği örnek yanlıştır?

- A-)Alperen B-)Melis C-)Ceren D-)Emre

15-)Hunlarda hakan öldüğünde hanedanın bütün erkek üyelerinin tahta geçme hakkı vardı.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine yol açması beklenebilir

- A. Taht kavgalarının yaşanmasına
- B. Yerleşik kültürün yayılmasına
- C. Sınırların genişlemesine
- D. Çin ile olan ilişkilerin artmasına

16)Emevilerin devlet yönetiminde uyguladığı aşağıdaki politikalardan hangisi bu devlet döneminde İslamiyet’in yayılmasını geciktirmiştir?

- A) Fetih politikası uygulamaları.
- B) Daha çok Afrika topraklarını fethetmeleri.
- C) Halifeliği saltanat haline getirmeleri.
- D) Arap ırkçılığı yapmaları.

17) - Anadolu Selçukluları döneminde şehirler arasında kervanların konaklaması için kervansaraylar yaptırıldı.

Bu yapılar, aşağıdakilerden hangisi için bir kanıt olur?

- A) Ticari yaşama önem verildiğine
- B) Sosyal yardım kurumlarının yaygınlığına
- C) Devletin din ayrımı gözetmediğine
- D) Zanaatkârlar arasındaki işbirliğine

18-)Türklere Anadolu’nun kapısını açan padişah ve savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Fatih Sultan Mehmet-Koyunhisar savaşı
B)2.Murat-yassı çemen
C)1.Selim-Çaldıran Savaşı
D)Sultan Alparslan-Malazgirt Savaşı

19-)Saltuklular, kervansaray, hamam, mescit ve türbeden oluşan Mama Hatun Külliyesini yaptırmıştır. Bu eserin,

- I-Dini ve inanç
II- Sosyal yaşam
III. Ticaret

Alanlarından hangilerine yönelik hizmet verdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve II D) I , II ve III

20-) İlk Türk toplumlarında insanlar genelde yanlarında rahatlıkla taşıyabilecekleri malzemeleri kullanmayı tercih ederlerdi.

İnsanlar neden taşınabilen türde eşyalar yapmış olabilirler?

- A) Yazı kullanmayı bilmedikleri için
B) Göçebe olarak yaşadıkları için
C) Savaşmayı sevmedikleri için
D) Nüfusları fazla olduğu için

21-) İslam öncesi dönemde Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde hükümdarların yetkileri sınırsız değildi.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerde hükümdarın yetkilerinin sınırsız olmasını engellemiştir?

- A) Göçebe hayat yaşamaları
B) Askeri yapının güçlü olması
C) Kurultay denilen meclisin olması
D) Hayvancılıkla uğraşmaları

22-) Günlerden bir gün Ay Han bir erkek çocuk doğurdu. Bu çocuk anasından bir defa süt emdi ve bir daha emmedi. Çiğ et, çorba ve kımız istedi. Kırk gün sonra büyüdü yürüdü oynadı. Günlerden gecelerden sonra yiğit oldu.

Yukarıdaki paragraf Oğuz Kağan destanından bir alıttır. Paragrafa bakarak destanlarla

ilgili aşağıdakilerden hangisini söyleyebiliriz?

- A)Destanlar tamamen uydurma hikâyelerdir
B)Destanlar sadece Türk Milleti'ne özgüdür.
C)Eski Türklerde bebeklere çiğ et ve kımız verirlerdi
D)Destanların abartılı da olsa gerçeklik payı büyüktür.

23-) İpek Yolu üzerinde ipeğin yanı sıra; baharat, porselen, kürk, kâğıt, tahıl, cam, fildişi vs. taşınırdı. Bu yol yaklaşık iki bin yıldır insanlık tarihinde devletlerarası siyasi, ekonomik ve kültürel alanda önemli bir köprü olmuştur.

Verilen bilgilere göre hangi yargıya ulaşabiliriz?

- A) İpek Yolu'nda sadece tarım ürünleri taşınmıştır.
B) İpek Yolu'ndan en fazla Türkler yararlanmıştır.
C) İpek Yolu'nun varlığı Avrupalıları farklı yol arayışından vazgeçirdiğine.

D) İpek Yolu sayesinde devletlerarasında birçok alanda etkileşim yaşandığına.

24) Büyük Hun Devleti, Orta Asya'daki Türk boylarını bir çatı altında toplamıştır. Bu gelişmenin doğal sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çin karşısında zor duruma düşülmesi
B) Siyasi birliğin sağlanması
C) Halkın yönetime katılımı
D) Yerleşik yaşamın başlaması

25) Aşağıdaki şehirlerden hangisinde Türkiye Selçuklu Devletine ait izler bulunmaz?

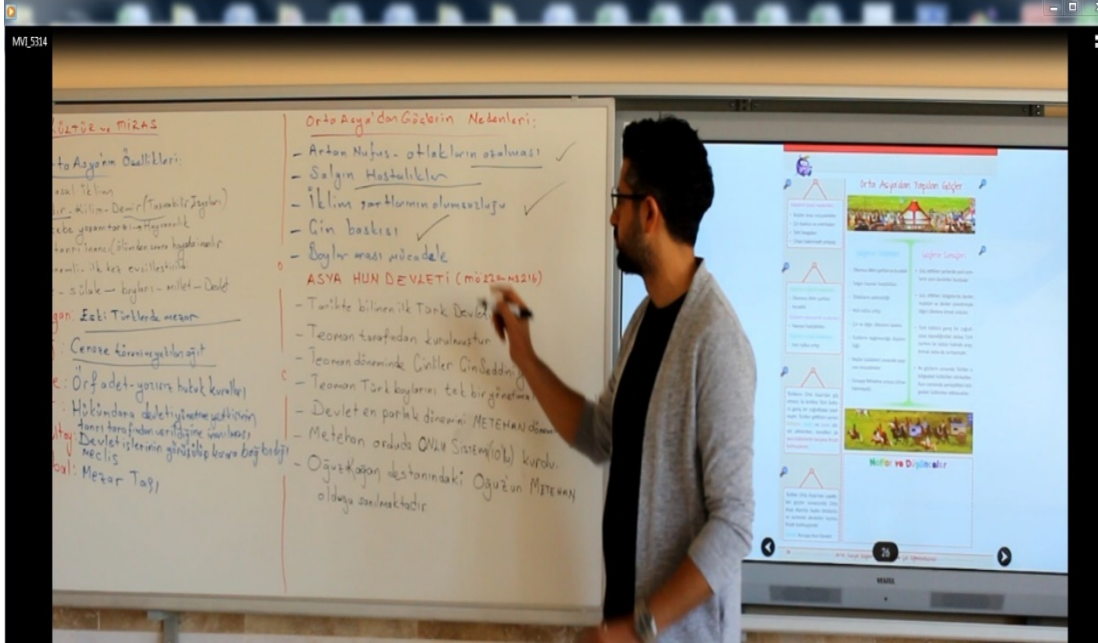
- A) Sivas B) Kayseri C) Konya D) Edirne

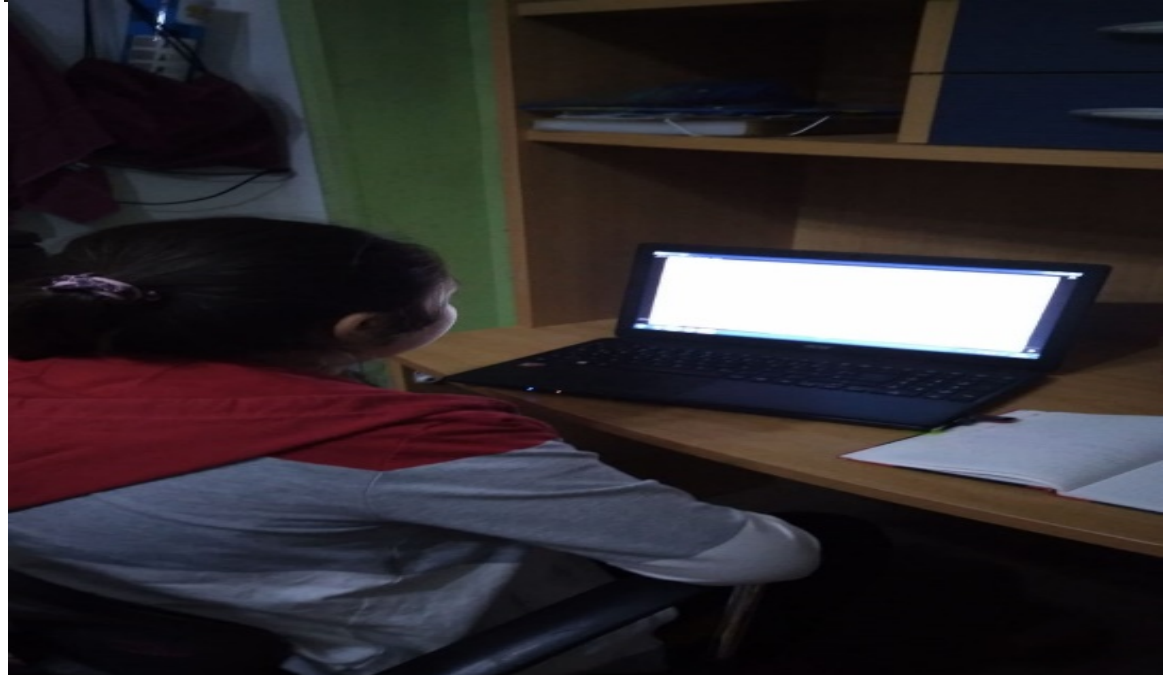
İdris ŞAHİN

*Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi*

Ek -5: Çalışma ile ilgili görseller

1.

Pasinler Savaşı
1048 yılında Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans arasında yapılmıştır.

Malazgirt Savaşı
1071 yılında Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans arasında yapılmıştır.

Bu tabloları yer alan bilgilere göre Büyük Selçuklu Devleti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Selçuklular iki savaşta da başarılı olmuştur.
B) Selçuklu Devleti Bizans İmparatorluğu'nu yıkmıştır.
C) Selçuklular Anadolu'ya tamamen hakim olmuştur.
D) Selçuklular ile Bizans arasında mücadeleler sona ermiştir.

2.

Öğretmenin bu anlatımından hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Malazgirt Zafeti ile Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşmiştir.
B) Büyük Selçuklu Devleti zamanında Anadolu'yu Türk yurdu haline getirmek için mücadele edilmiştir.
C) Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu hakimiyeti için Bizans'la savaşmıştır.
D) Anadolu'nun Türkleşmesinde Malazgirt Zafetinin etkili olduğu olmuştur.

3.

Selçuklu Türkleri Tuğrul Bey'in emriyle Anadolu'ya akınlarda bulunmuştur. Erzurum'a kadar ilerleyen Türk ordusu, Anadolu'daki ilk büyük savaşını bu bölgedeki Bizans ordusuyla yapmıştır.

Bu parçada anlatılan savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pasinler B) Köseadağ
C) Malazgirt D) Miryokafalon

4.

Aşağıdakilerden hangisi Malazgirt Savaşı'nın en önemli sonucudur?

- A) Bizans İmparatoru Roman Dyojen'in esir alınması
B) Anadolu'da Türk beyliklerinin ortaya çıkması
C) Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması
D) Türklerin İslam dünyasındaki etkinliğinin artması

5.

Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da Türk beylikleri kurulmuştur (Artuklular, Saltuklular, Mengüçekler ve Çaka Beyliği gibi). Bu döneme "İlk Türk Beylikleri Dönemi" denilmektedir. İlk Türk Beyliklerinin Anadolu tarihindeki en önemli rolü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu'yu nüfus ve kültür bakımından Türkleştirmek
B) Bizans'ın siyasal varlığına son vermek
C) Merkezi otoritenin kurulmasını sağlamak
D) Anadolu'yu Haçlı saldırılarından korumak

6.

1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kurulan bazı Türk beylikleri ve kurulucaan yerler aşağıda eşleştirilmiştir. Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Saltuklular → Erzurum çevresi
B) Mengüçekler → Erzincan çevresi
C) Danişmentliler → Sivas-Malatya çevresi
D) Artuklular → Iznik çevresi

7.

Anadolu Türk Beylikleri Dönemi'nde Anadolu baştan başa çeşitli eserlerle donatılmıştır. Hanlar, hamamlar, kervansaraylar, yollar, köprüler, camiler, türbeler, hastaneler ve medreseler yapılmıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu dönem eserleri arasında gösterilemez?

- A) Çiçe Miranî Medrese B) Mama Hatun Kölyesi
C) İli Ahmet Çaynesi D) Divriği Ulu Camii

8.

Malazgirt Savaşı sonrası haritada numaralanan yerlerden hangisinde beylik kurulmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

9.

Türklerin Anadolu'ya İlk Akınları Pasinler Savaşı ? Türkiye Selçuklu Devleti'nin Kurulması

Bu zaman çizelgesindeki "?" ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması uygundur?

- A) Anadolu'da Kurulan İlk Türk Beylikleri
B) Malazgirt Meydan Savaşı
C) Haçlı Seferleri
D) Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu

10.

Bizans'ın savunma gücü zayıfladı. Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı. Anadolu'da ilk Türk beylikleri kuruldu. Türkiye tarihi başladı.

Bu diyagramdaki bilgiler aşağıdaki savaşların hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Dandanakan B) Pasinler
C) Malazgirt D) Köseadağ

11.

Yukarıdaki oklarla yandaki hedefleri vurmak isteyen okçunun, aşağıdakilerin hangisiyle isabetli atış yaptığı söylenebilir?

	E	M	N
A)	1	2	3
B)	1	3	2
C)	2	1	3
D)	3	2	1

PEKİŞTİRELİM

A. Aşağıdaki ifadeler doğru ise (D), yanlış ise (Y) sütununa (✓) işareti koyalım.

	D	Y
1. Türkler Talas Savaşı'ndan sonra gruplar hâlinde Müslüman olmaya başlamışlardır.		
2. Gazneliler, ilk Türk-İslam devletidir.		
3. Kaşgarlı Mahmut, "Kutadgu Bilig" adlı eserin yazarıdır.		
4. Sultan unvanını kullanan ilk Türk hükümdarı Gazneli Mahmut'tur.		
5. Malazgirt Savaşı ile Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır.		
6. Türklerin Müslüman olmalarında Abbasilerin önemli bir rolü vardır.		
7. İlk Türk-İslam eserleri Gazneliler Dönemi'nde yazılmıştır.		
8. Dandanakan Savaşı Karahanlılar ile Gazneliler arasında olmuştur.		
9. Nevruz, Türklerin de kutladığı bir bayramdır.		
10. Gazneli Mahmut Biruni için "Sarayımın en değerli hazinesidir." demiştir.		

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcük ve sözcük gruplarından uygun olanları ile tamamlayalım.

Nevruz	Yusuf Has Hacip
astronomi	Karahanlılar
Pasinler Savaşı	Tuğrul Bey
Sultan Mahmut	kervansaraylar

- "Yeni gün" anlamına gelen'un kutlandığı ay Türklere yılın ilk günü sayılırdı.
- İlk Türk-İslam devletleri ticareti geliştirmek için inşa etmişlerdir.
- Abbasi halifesi kendisini koruduğu için "Doğunun ve Batı'nın sultanı" unvanını vermiştir.
- Selçuklular ile Bizans arasında yapılan ilk savaş 'dır.
- yaptığı 17 sefer ile İslamiyet'i Hindistan'a yaymıştır.
- ilk Türk-İslam devletidir.
- Mutluluk Veren Bilgi anlamına gelen Kutadgu Bilig tarafından yazılmıştır.
- Melikşah Dönemi'nde Celali Takvim'i yapılması alanında çalışmalar yapıldığının kanıtıdır.

İPEKYOLUNDA TÜRKLER

Orta Asya Türk Devletleri Edebiyatı Etkinliği

Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde eşleştiriniz

1. İsmi bilinen ilk Türk hükümdarı Mete Han'ın babası 'dır.
2. Türk tarihinin ve Türk edebiyatının ilk yazılı kaynağı 'dır.
3. İlk Türk devletlerinde devlet işleri 'da görüşülürdü.
4. Göktürklerin merkezi 'dır.
5. Çin'in kuzey batısı boyunca uzanan insan eliyle yapılmış dünyanın en uzun savunma duvarı 'dır.
6. Türkler baharın gelişimi bayramıyla kutlarlar.
7. İslamiyet öncesi Türk devletlerinden olan yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.
8. Çin'den başlayıp Orta Asya ve Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya ulaşan ticaret yoluna denilmiştir.
9. Oğuz Kağan Destanı Hun hükümdarı 'nın hayatı etrafında şekillenmiştir.
10. Orhun Kitabeleri Bilge Kağan Kültigin ve Vezir adına dökülmüştür.
11. Orta Asya Türk devletlerinde adı verilen eğlenceli ve yemekli toplantılar yapılırdı.
12. Eski Türklerde ölen kişinin ardından adı verilen ölü gömmeye törenleri yapılırdı.
13. Uygurlar 'Dinini seçerek savaşçılık özelliklerini kaybetmişlerdir.
14. Uygurlara kadar olan Türk devletleri yaşayarak genelde hayvancılık ile uğraşmışlardır.
15. Uygurların yerleşik hayata geçerek çeşitli tapınaklar yapmaları gelişmesini sağlamıştır.
16. Türklerin ana yurdlarından göç etmelerinde 'ya Moğol devletlerinin baskılan etkili olmuştur.
17. Kutluk Bilge Kül tarafından 745'te kurulmuştur.
18. II. Göktürk Devletinin kurucusu Kağan'dır.
19. Yerleşik hayata geçen Uygurların başkenti 'dur.
20. Orta Asya Türk Devletlerinde devlet yönetiminde Kağan'a yardımcı olurdu.

Hatun	Toy	Mimarinin	Yuğ
Teoman	Nevruz	Kaçabalasun	Uygurlar
Kutluk	Orhun Anıtları	İpek Yolu	Uygur Devleti
Yarı Göçebe	Tengiz	Çin	Manicheizm
Mete	Çin Seddi	Kurultay	Ötüken

6 SINIF “KÜLTÜR VE MİRAS ÜNİTESİ” KONU-KAVRAMA TESTİ

Malazgirt Savaşı'nın sonuçları nelerdir?

1) Murat Öğretmen'in sorduğu soruyu öğrencilerden hangisi yanlış cevaplamıştır?

- a) Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı.
- b) Anadolu'nun fethi tamamlandı.
- c) Anadolu'da beylikler kurulmaya başlandı.
- d) Haçlı Seferlerinin başlamasına zemin hazırladı.

2)

Yukarıdaki kartonlara Selçukluların 11. yüzyılda yaptığı önemli savaşlar yazılmıştır. Bu savaşlardan hangisi ya da hangileri Bizans İmparatorluğu ile yapılmıştır?

- a) Yalnız III b) I ve II c) II ve III d) I, II ve III

Ben Selçuklu hükümdarı Alparslan. Doğudan gelen Türkmenleri yeni yerlere yerleştirmeliyim. Çağrı Bey ve Tuğrul Bey zamanında yapılan akınlar ve savaşlar sayesinde Anadolu'nun yerleşmemiz açısından çok uygun olduğunu düşünüyorum. Bunun için önümüzdeki en büyük engel Bizans İmparatorluğu.

3) Selçuklu hükümdarı Alparslan Türklerin Anadolu'ya yerleşmesine engel olan Bizans'ı hangi savaş sonucunda yenilgiye uğratarak Anadolu'nun kapılarını Türklere açmıştır?

- a) Dandanakan b) Miryokefalon c) Pasinler d) Malazgirt

ETKİNLİKLER

A. İlk Türk Devletleri ve ilk Türk-İslam Devletleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerin numaralarını ait olduğu kutucuklara yazalım.

1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletidir.

Asya Hun Devleti

2. Türk adıyla kurulan ilk Türk devletidir.

3. Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.

Kök-Türkler/ Kutluk Devleti

4. En geniş sınırlara Melikşah Dönemi'nde ulaşan devlettir.

5. İslamiyet'i benimseyen ilk Türk devletidir.

Uygurlar

6. Mani dinini kabul ederek zamanla savaşçılık özelliklerini kaybeden devlettir.

7. Hindistan'a İslamiyet'in yayılmasını sağlayan devlettir.

Karahanlılar

8. Anadolu'nun kapılarını Türklere açan ve Türklerin Anadolu'yu yurt edinmesini sağlayan devlettir.

9. Hükümdarları Mete Han'ın onluk sistemi kurduğu devlettir.

Gazneliler

10. Divan-ü Lügati't-Türk ve Kudadgu Bilig gibi önemli eserlerin ortaya çıktığı devlettir.

11. Dandanakan Savaşı'nda Büyük Selçuklu Devleti'ne yenilerek yıkılma sürecine giren devlettir.

Büyük Selçuklu Devleti

12. Türklerin yazdığı en eski yazılı eserler olan Orhun Kitabeleri'ni bırakan devlettir.

Aşa Hun / Kök Türk / İl Kök Türk / Uygur Devleti	Ben Hangi Devletim?
Ben Maniheizm dinini benimseyerek yerleşik hayata geçen ilk Türk devletiyim	
Türk adıyla kurulan ilk Türk devletiyim	
Tarihte kurulan ilk Türk devletiyim	
İlk Türk yazılı eserlerini oluşturan devletim	
38 harften oluşan ilk millî alfabeyle oluşturan devletim	

B.Aşağıdaki tablodaki açıklamaları okuyup karşıdaki kutuya hangi halife olduğunu aşağıdaki kutudan seçerek yazınız. (10 Puan)

Hiz. Ebu Bekir / Hiz. Osman / Hiz. Ali / Hiz. Ömer	Ben Hangi Halifeyim?
Kıyap-ı Kerim'i çoğaltarak çeşitli illere gönderen halifeyim	
Hicri Takvimi oluşturan halifeyim	
Kıyap-ı Kerim'i kitap haline getiren halifeyim	
Dört halife döneminin son halifesiyim	
Dört halife döneminin ilk halifesiyim	

C.Aşağıdaki boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız (10 Puan)

Kavimler Göçü / Sorumluluk / Anadolu / Ön Yargı / Kanun Orta Aşa / Medine / Hicret / Mekke / Töre
✓ Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz hüküm ve kararadenir.
✓ Türklerin ilk yurduur.
✓ İlk Türk devletlerinde yazısız hukuk kurallarına adı verildi
✓ Peygamberimiz 571 yılında doğmuştur.
✓ Mekke'den Medine'ye yapılan göç hareketinedenir.

D.Aşağıda verilen doğru yanlış cümlelerini cevaplandırınız (10 Puan)

Cümleler	Doğru	Yanlış
Mekke'den Medine'ye yapılan ilk savaş Yıldırım savaşıdır.		
Rollerimizin hepsini sonradan kazanırız		
İlk Türk devletlerinde oda biçimindeki mezarlara kurgan ismi verildi		
Aşa Hunları kendilerine özgü bir alfabe kullanmışlardır.		
İlk Türk devletlerinin en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır.		

E) Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını cevap anahtarına işaretleyiniz. (60 Puan)

1. İlk Türk devletlerinde ülke meselelerinin görüşüldüğü meclis ne ad verildi?
- A) Yuğ B) Kurultay
C) Divan D) Kurgan

İSLAMİYET VE TÜRKLER (2. öğrenme alanı-3.kazanım)

Türklerin İslamiyeti Kabul Etmesini Kolaylaştıran Nedenler:

- İslamdan önceki Çok Tanrı inancında tek tanrı, cennet, cehennem gibi kavramların İslam'la benzerlik göstermesi
- Türklerle müslüman tüccarların yaptıkları ticarete müslümanların İslam dinini tanıtmaları
- İslamdaki gaza düşüncesinin Türklerin Savaşçılık özelliği ile benzer olması
- Türklerdeki ölümden sonraki hayata inanmanın İslamiyetle benzer olması

KARAHANLILAR (840-1112)

- ◆ Karluk, Yağma ve Çiğil Türkleri tarafından kuruldu. (840)
- ◆ İlk müslüman Türk devletidir.
- ◆ Satuk Buğra Han'ın İslamiyet'i kabulü ile Müslüman Türk devleti haline geldiler.
- ◆ Karahanlılar Türkçe'yi resmi dil olarak kabul etmişlerdir.
- ◆ Karahanlıların İpek Yolu üzerinde tüccarları konaklaması için yaptıkları **kervansaraylar** ticaretin gelişmesini sağlamıştır.

GAZNELİLER (963-1187)

- ◆ Alptekin tarafından Gazne'de kuruldu.
- ◆ Gaznelilerin en parlak dönemi Sultan Mahmut dönemidir.
- ◆ Gazneli Mahmut Hindistan'a 17 sefer düzenleyerek İslam'ı yaymış ve Hindistan'ın zenginliğini ülkesine getirmiştir.
- ◆ Gazneli Mahmut Sultan ünvanını kullanan ilk hükümdardır.
- ◆ 1040 yılında Selçuklular ve Gazneliler arasında yapılan **Dandanakan Savaşı** ile Gazneliler dağılmaya başlamıştır.
- ◆ Biruni, Fırdevsi gibi şairleri Sultan Mahmut Sarayı'nda toplamıştır.

BİRÜNİ: Fizik, astronomi, tıp, eczacılık ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Gazneli Mahmut Biruni için "**sarayının en değerli hazinesi**" demiştir. "El Hind" adlı eseri yazmıştır.

BÜYÜK SELÇUKLULAR (1040-1157)

- Çağrı Bey tarafından Gazneliler ile yapılan Dandanakan Savaşı'ndan sonra kurulmuştur.
- Selçuklular 1015 yılından itibaren Anadolu'ya akınlar düzenleyerek Anadolu'yu tanıma fırsatı bulmuşlardır.
- 1048 yılında Bizans'la ilk yapılan savaş olan Pasinler Savaşını yapmışlardır.
- 1071 yılında Bizans'la yapılan **Malazgirt Savaşı** ile **Anadolu'nun kapıları Türklere** açılmıştır.
- Melikşah döneminde en parlak dönemini yaşamıştır.
- 1141'de Karahitay Moğollarıyla yapılan **Katvan Savaşı** ile **Büyük Selçuklular yıkılma sürecine** girmiştir.

Türklerin İslamiyet'i kabulü ile birlikte yönetim alanındaki değişiklikler:

- ◆ İslam öncesinde görülen kurultay, divan adı verilen bir meclise dönüştü.
- ◆ Hükümdarlar halife tarafından onaylanmaya başlandı.
- ◆ Halife adına hutbe okutulmaya başlandı.
- ◆ Paraların üzerine halifenin ismi yazıldı.
- ◆ Hükümdarlar İslami isim ve unvanlar aldılar.
- ◆ İlk Türk-İslam devletlerinde yöneticilerin kendi adlarına hutbe okutmaları bağımsızlığın bir göstergesi olarak kabul edildi. Bu anlayış sonraki Türk-İslam devletlerinde de devam etti.

PEKİŞTİRELİM

Aşağıda verilen gelişmelerin ait olduğu dönemi tabloda (✓) işaretini koyarak belirtelim.

		Hz. Muhammed Dönemi	Dört Halife Dönemi	Emeviler Dönemi	Abbassiler Dönemi
1.	Mekke'den Medine'ye hicret (göç) edilmiştir.				
2.	Kur'an-ı Kerim kitap hâline getirilip çoğaltılmıştır.				
3.	Halifelik saltanata dönüşmüştür.				
4.	Müslümanlar arasında ayrımcılık yapılmıştır.				
5.	İlk İslam donanması kurulup Kıbrıs fethedilmiştir.				
6.	İslamiyet İspanya ve Avrupa'ya yayılmaya başlamıştır.				
7.	Türkler kitleler hâlinde İslamiyet'i kabul etmeye başlamıştır.				
8.	İslam Devleti en geniş sınırlara ulaşmıştır.				
9.	Mekke fethedilerek putlardan temizlenmiştir.				
10.	İran, Irak, Mısır ve Suriye fethedilmiştir.				
11.	Bedir, Uhut ve Hendek Savaşları yapılmıştır.				
12.	Tam Müslümanlara karşı hoşgörü olunmuş ve bilimsel gelişmeler yaşanmıştır.				

ORTA ASYADA KURULAN İSLAM ÖNCESİ TÜRK DEVLETLERİ (6. Sınıf) BİLGİ KARTLARI

Tarihte bilinen ilk Türk Devletidir.

Bilinen ilk hükümdarları Teoman'dır.

Bavrakları bövledir.

Türk akınlarını durdurabilmek için Çinliler, Çin Seddi'ni vadmiştir.

En parlak dönemleri Mete Han zamanıdır.

Oğuz Kağan destanları vardır.

Demir madenini ilk işleyen Türk devletidir.

Kadınların kemer tokaları vardır.

Koyun yününden ilk kez halı yapmışlardır.

Pazırık halıları vardır.

İlk düzenli Türk ordusunu kurmuşlardır.

Türklerde Kurultayı ilk kez düzenleyen devlettir.

Türkistan'daki siyasi birliği ilk kez sağlamışlardır.

Orduyu ilk kez onbaşı, yüzbaşı, binbaşı gibi gruplara ayırdılar.

Metehan devrinde Çinlileri vergiye bağladılar.

Askerlerin rütbeleri kemer tokalarından anlaşılırdı.

Kurgan örneklerini ilk kez yapmışlardır.

MS 216'da Çinliler tarafından yıkılmıştır.

2. Ünite: KÜLTÜR ve MİRAS Doğru / Yanlış Testi (6. Sınıf)

Aşağıda verilen maddelerdeki ifadelerin Doğru mu Yanlış mı olduklarını sağdaki hücrelere yazınız

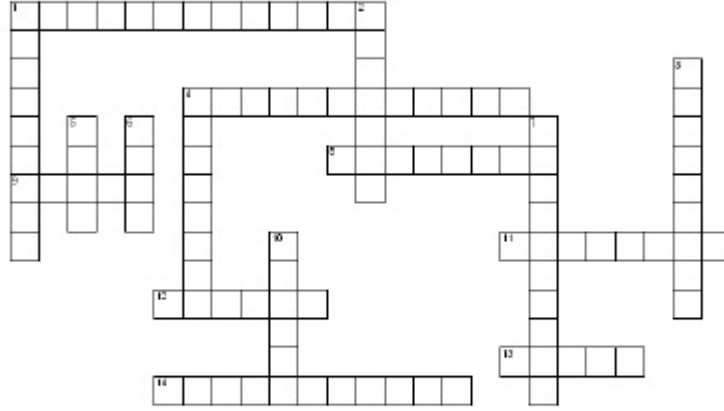
	İfadeler	DOĞRU	YANLIŞ
1	Türklerin bilinen ilk yurdu Anadolu'dur.		
2	Orta Asya'nın coğrafi özellikleri, bozkır kültürünün ortaya çıkmasında etkili olmuştur.		
3	Çadır, halı, kelim ve demir Türklerin bozkır kültürünün önemli unsurları arasında yer alır.		
4	İssik Kurgan'ında çıkan halı, en eski düğüm tekniği ile dokunmuş halı olarak kabul edilmiştir.		
5	Türklerde ölen kişinin "kurgan" denilen mezara değerli eşyaları ile birlikte gömülmesi, ahinet inancının varlığını kanıtlar.		
6	Türkistan'da ilk kurulan devletlerin halkı arasında İslamiyet inancı yaygındı.		
7	Törenin değişmeyen hükümleri adalet, iyilik ve eşitlikti.		
8	Kut inancı, hükümdar öldükten sonra hanedan üyelerinin taht üzerinde hak iddia etmelerine ve kağanlık mücadelesinin çıkmasına neden olurdu.		
9	Devlet işlerinin görüldüğü karara bağlandığı toya kağanın eşi (hatun) katılmazdı.		
10	Uygur Devleti'nin bilinen ilk hükümdarı Teoman'dır.		
11	Mete Han ordusunu on, yüz ve bin kişilik bölümlere ayırarak tarihin ilk düzenli Türk ordusunu kurmuştur.		
12	Asya Hun hükümdarı Mete Han'ın hayatı, Oğuz Kağan Destanı'nın kahramanı Oğuz Kağan ile büyük benzerlik göstermektedir.		
13	Yerleşik hayata özgü olan tapınak, saray, kale gibi sanat yapılarına Hun sanatında rastlanır.		
14	Destanlardan yararlanarak Türklerin ekonomik, kültürel ve siyasal özellikleri hakkında bilgi sahibi olabiliriz.		
15	Bumin Kağan, 552 yılında Türk adı ile anılan ilk Türk devleti olan Köktürkleri kurdu.		
16	Türkler kutsal kentleri olan Özbekistan Özbekistan Dünya'nın merkezi olarak kabul ederlerdi.		
17	Kök Türk heykel sanatının en güzel örnekleri balballardır.		
18	Uygurlar taş üzerine yazmak yerine kâğıtlar üzerine yazmaya başlamışlardır.		
19	Uygurlar, Mani dininin etkisiyle yerleşik hayata alışmış ve savaşçı özelliklerini yitirmeye başlamışlardır.		
20	Göç destanı Köktürlere aittir.		

Aşağıdaki soruların cevaplarını karşılarında verilen boşluklara yazalım.

1.	İslamiyet öncesi Arap Yarımadasında en yaygın olan dinî inanış hangisidir?	
2.	Peygamberimiz dürüst ve güvenilir bir kişiliğe sahip olduğu için kendisine hangi unvan verilmiştir?	
3.	Hicri takvimin başlangıcı olarak kabul edilen olay hangisidir?	
4.	Müslümanların Mekkeki Müşriklerle yaptıkları ilk savaş hangisidir?	
5.	Kur'an-ı Kerim hangi halife döneminde kitap hâline getirildi?	
6.	Adalet anlayışı ile daha çok ön plana çıkan halife kimdir?	
7.	Hicri Takvim hangi halife döneminde oluşturulmuştur?	
8.	Kur'anı Kerim hangi halife döneminde çoğaltılarak önemli merkezlere gönderilmiştir?	
9.	İslam tarihinde ilk kez Arap Yarımadası dışındaki fetihler hangi halife döneminde başlamıştır?	
10.	Hangi halifenin ölümünden sonra Müslümanlar Şiiiler ve Sünniler olarak ikiye ayrılmıştır?	
11.	Emevi Devletinin kurucusu kimdir?	
12.	İslam tarihinde en geniş sınırlara hangi dönemde ulaşılmıştır?	
13.	Abbassiler, Türk askerleri ve aileleri için hangi şehri kurdular?	
14.	Türklerin İslamiyeti kabul etmelerinde hangi devletin katkısı daha çok olmuştur?	
15.	Türkler hangi savaştan sonra kitleler hâlinde İslamiyeti kabul etmeye başlamışlardır?	

Türk Tarihinde Yolculuk

Anadolu Anayurt Bulmaca Etkinliği

SOLDAN SAĞA

1. Malazgirt Savaşı'nda Bizans'ın yanında yer alan Uz ve Peçenekler Türkler ile savaştığını anlayınca Türklerin tarafına geçmeleri hangi duygularının güçlü olduğunu gösterir
4. Anadolu'ya Türkiye denilmeye başlanan savaş
8. 1048'de Bizans'la Büyük Selçukluların yaptığı ilk savaşın adı
9. Anadolu Selçuklu Devletinin ilk başkenti
11. Avrupalıların doğudan gelen ticaret yollarına hakim olmak istemeleri Haçlı Seferlerinin hangi nedenidir
12. Bizans'ın Türk ilerleyişi karşısında Avrupa'dan yardım istemesi Haçlı seferlerinin hangi tür bir sebebidir
13. Türkler ile bas edemeyen Bizans'ın, Avrupa'dan yardım istemesi üzerine Avrupa'nın Müslümanlar üzerine yaptığı seferlere verilen isim
14. Türkiye Selçuklu Devleti'nde, tüccarların üç gün ücretsiz olarak konakladıkları yer

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Anadolu'nun kapılarını Türklere açan Bizans'la Büyük Selçuklularını yaptığı savaş
2. Moğollarla Türkiye Selçukluları arasında yapılan ve Selçukluların yıkılış sürecine girmesini sağlayan savaş
3. Haçlı seferleri sonunda batıdan Avrupa'ya geçmesi ile zayıflayan yönetim biçimi
4. Artuklular döneminde Batman suyu üzerinde yapılan köprü
5. Hıristiyanlarca kutsal sayılan Kudüs'ün Müslümanlardan alınma isteği Haçlı seferlerinin hangi tür nedenidir?
6. İzmir'de kendi adı ile beylik kuran ve ilk Türk Denizcisi olarak kabul edilen Bey
7. Diyarbakır, Harput, Mardin ve çevresine egemen olan Türk Beyliği
10. Haçlı seferlerinden sonra Avrupa'ya geçen ve coğrafi kesiflere etki eden buluş

Bizler Bizans ordusunda para karşılığı savaşan Peçenek askerleriyiz. Bizans ordusu içinde bizlerden başka Oğuz ve Kıpçak Türkleri, Ermeni, Frenk, Gürcü, Bulgar, Sırp gibi milletlerin paralı askerleri de bulunmaktadır.

- 4) Bizans ordusu ile ilgili yukarıda verilen durum ile ilgili seçeneklerden hangisine ulaşılabilir?
- a) Ordu içinde millî birlik duygusu zayıftır.
 - b) Çok ileri teknolojik araçlara sahiptir.
 - c) Dünyanın en güçlü ve sayıca fazla ordusudur.
 - d) Ordular gönüllü birliklerden oluşmuştur.

5)

Seçeneklerde verilen Türk devletlerinden hangisi Anadolu'ya akın düzenlememiştir?

- a) Hunlar
- b) Selçuklular
- c) Gazneliler
- d) Sabirler

6)

Selçuklular 11. yüzyılın başlarından itibaren Anadolu'ya akınlar düzenlemeye başlamıştır. İlk akınlar Çağrı Bey komutasında düzenlenmiştir. 1015 yılından itibaren Azerbaycan üzerinden bir çok kez Anadolu'ya sefer düzenlenmiştir. Bu akınlar yerleşme amacı taşımamasına rağmen Türklerin Anadolu'yu yurt edinme isteğinin bir göstergesi olmuştur.

Seçeneklerden hangisi Çağrı Bey tarafından düzenlenen bu akınların sonuçlarından biri değildir?

- a) Yeni Türk beylikleri kurulmuştur.
- b) Anadolu topraklarını tanıma imkânı tanmıştır.
- b) Bizans hakkında bilgiler elde edilmiştir.
- d) Bizans'ın savunma direnci kırılmıştır.

İpek Yolunda Türkler

Etkinlik

Aşağıdaki şemada verilene dayanarak ulaşıcağımız bilgileri altındaki boşluğa maddeler hâlinde yazınız.

1- Hunlar ve Göktürkler göçebe yaşam sürmüştürlerdir

2-

3-

4-

5-

6-

7-

8-

9-

10-

11-

12-